

LIETUVIAI AMERIKOJ. № 12

Parasze Fr. Jonas.

— Tasa. —

Aplinkines New Yorko.

Didesnysis New Yorkas,

Apie organizavimą parapijos pirmutinius ženklus randame „Gazietoj Lietuv.“ 1884 m., minėtina, n. 6 paduota žinia, kad lietuviai New Yorko (ir Brooklyno) laikė mitingą ir nutarė neprigulėt prie lenkų. Apygardėj ēsą į 1000 duszių, kurios, kad mokēs, gali mokėti savo kalbos kunigui ant užlaikymo. Jonas Szliupas laike į susirinkusius lietuvius prakalbą. Iki tam laikui davažiuodavo į New Yorką del iszklausymo lietuvių „velykinēs“ kunigai: Kuncza isz Baltimorēs, Juszkevyczius isz Shamokino, Czižauckas isz South Band. Ind., Urb. Ruzskevyczius isz Otis, Ind.

In mėnesį laiko potam New Yorke randame susitvėrusią parapijinę draugystę po vardu „Szentos Traicēs“, kuri sudėjo savo konstituciją, o prie kurios prisiraszē 19 sąnarių. Organizavimu užsiēmē tas pats J. Szliupas, kurs ragino, kad lietuviai visur panēsziās parapijas tvėrtu, „kad kiltu lietuviszētē“ 1). Terp kitų draugystēs nusprendimų buvo ir szie: „1, kad į draugystę priimti vyrus ir moteris, 2, kad per 6 mėnesius nemokanczius isz draugystēs iszbraukti, 3, kad į komitētą nepriimti naujalenkius, 4, kad lietuviszkas kunigas, kurį gaus, neitu pas lenkus“. Sekretoriumi draugystēs buvo Szliupas 2). Del klausymo velykinēs iszpažinties parapija

1) „Gazietā Liet.“, 1884, n. 10. 2) Ten jau, n. 12.

užkvietė kun. Kunczą, kurs, kviestas, nuraszė laiszką pas lenkų kunįgą prie parapijos szv. Stanislovo užklaudamas, kaip yr'? Dagirdę apie tai lietuviai raszo kun. Kunczai per „Gazietą, atvirą laiszką — „Brolau Kunįge“... kurio pasekmė buvo ta, kad J. Szliupas paliovė buti gazietos rėdytojum 1).

Momentas szis yra istorijoje, jo dideliai žymus Amerikos lietuvių, kadangi nuo jo prasideda veikmė J. Szliupo, veikmė dvi-linka, kuri tik į 6 metus paskiaus apsireiskė visame savo išsiplėtojime, o pasekmėse savo tiek labo ir tiek blėdies atneszė musų lietuviszkajai Amerikos draugijai.

Isz ko ve, visa pradžia. Kun. Kuncza, nepaisant ant atviro laiszko, visgi pribuvo į lenkiszką szv. Stanislovo bažnyčią klausyti lietuvius iszpažinties. Szliupas szaukė mitingus ir agitavo prieszais „naujalenkius“, o kad geriaus katalikus prie savęs prižadinti, zadėjo jiems parupinti tikrą lietuviszką kunįgą. Atrado kunįgą lietuvi Independence, Wisconsin; buvo tai kun. Varnagiris, neperseniai da pribuvęs isz Lietuvos, tarnaujās ten lenkams ir czekams. Ant Szliupo užkvietimo kunįgs Varnagiris sutinka apimti lietuviszką New Yorko parapiją, o „Lietuviszkame Balse“ patalpina apgarsinimą, kad lietuviai aną skaitytu, nes „nors neprieteliai vadiną jį (Szliupą) eretiku, pagal jo mislį ir storonę tapo New Yorke uždėta lietuviszkoji parapija del įtaisymo lietuviszkos bažnyczios“ 1). Gruodžio mėnesij kun. Varnagiris jau buvo New Norke „jį gavome parsikviesti — raszo „Balsas“ — garbė tam kunįgui, kurs tą darbą daro del pakėlimo vienybės ir garso tautos“ 2). Matyt, kun. Varnagiris artymuose buvo su p. J. Szliupu prietikiuose, kad pinigai ir visi jo laiszakai, da Independence bebunant, ėjo į New Yorką ant Szliupo vardo 3).

Da priesz Kalėdų szventę lietuviszkasis kunįgas pasiryžo apkalėdoti dabartinio Didžiojo New Yorko lietuvius su plotkelėmis ir apėjęs teip apraszė anų stovį ir skaitlių „Balse“, kurį del žingeidumo czion pridedu 4): „Czėse atlankymo radau visus kuomi gražiausiai gyvenanczius pabažnystėje ir turtuose užtenkancziuose, macziau tikrą norą budavojimo

1) „Liet. Balsas“, 1886, n. 13 2) Ten jau. 3) Ten jau, n. 13.

4) „Liet. B.“ 1886, p. 3.

del savęs bažnyčios teip dvasiškos kaip ir medegiškos, nei vienoneužžvelgiau prieszingo tai intencijai, kuri yra gera tikrai ir butinai reikalinga del lietuvinikų Naujame Yorke, nes kaip mes budami atskiru su visai svietu, atskyrū su visai kunu, galime buti be duszios, tai yra bažnyčios, kuri tik viena gali mus suszildyti meilėje Dievo ir artymo, suvienyti visus sąnarius į vieną parapijos kuną, kuriame galima tikrai rasti linksmybę, amumą ir kožnam dalyke pagelba, nes ko mums prie svetimtauczių visą amžių glaudinėtis?. Czēse atlankymo radau 235 gimines Naujame Yorke, 430 žmonių einanczių į spaviednę, o 141 mažų vaikuczių, kurie reikalauja mokslo saviszku liežuviu.. Sykiu surinkau (szį kart) ant reikalų parapijos \$205. 50"...

Atvažiavus kun. Varnagiriui, reikalai parapijos szv. Traicēs žymiai pradėjo kilti augstyn. Ant pirmo mitingo pribuvus kunigui tapo surinkta į 900 dolerių. Prie New Yorko parapijos, kviecziant „Liet. Balsui“ ir asabiszškai agituojant Szliupui 1) ir kunigui, raszēsi ir siuntē aukas nevien lietuviai isz apygardēs New Yorko, bet ir isz kitų netolymų miestų. Teip Philadelphioj iszsyk prisiraszo 13 sąnarių ir žada mokēti po 50 centų mėnesinių, o ant bažnyčios duoti ir po kelesdeszintis dolerių 2); Waterburio, Baltimorēs lietuviai teipgi prižada prigulēti prie grynai lietuviszkos Brooklyno parapijos 3), o kun. Varnagiris ragina, kad ir „Nantick'o“, Wilkes Barrių ir kitų Luzernēs vietų lietuviai pributu szv. Traicēs parapijai su pagelba 4), „k a d t i k t a i b u t u n o r s v i e n a v i s o j A m e r i k o j l i e t u v i s z k a p a r a p i j a“.

Nuo to vienog laiko „L. Balse“ nerandame veik nieko minēta apie reikalus lietuviszkosios parapijos, matyt, kad prietikiai terp J. Szliupo ir kun. Varnagirio buvo įtempti. Tikrai Balandžio mėnesij (1886) yra paduota žinia, kad kun. Varnagiris 11 dienoj apleido New Yorką, norējēs \$2500, o

1) Ant mitingo Shenandoah'rij, Sausio m. 1896, J. Szliupas padavē lietuviams įneszimą, kad surinktus priesz du metu \$800 d. ant lietuviszkos bažnyčios atiduotu New Yorko parapijai ir szeip kad nesztu pagelbą New Yorkieziams (L. B. 1886, n. 7). Inneszimas buvo priimtas, bet neiszpildytas, pinigai tie dingo privatiszkose rankose.

2) „L. B.“ 1886, n. 1. 3) Ten jau. 4) „L. B.“ 1886, p.8.

negavęs į kitus miestus nužiavo rinkti 1), „regis vienog, kad isz tų miltų visgi bus tirsztā koszē”, nes visi sutarē, kad kol gaus kitą kunįgą, reikia jieszkoti namus ir žemę ir kaip galima geriaūs perkant, paimti tai ant iszmokesczio 2).

Kun. Varnagiris New Yorką apleidęs nuvyko į Freelandą, kur per „Vienybę Lietuvinikų” pradėjo skustis ant New Yorko lietuvių, kur ēsą tik vieni „farmazonai ir razbainikai”. „L. Balsas” vėl talpina atvirą laiszką kun. Varnagiriui ir J. Paukszcziui, kuriame raszo: „Po paslaptinio iszvažiavimo k. Varnagirio isz New Yrko, mūsų broliai pasiliko labai susiartzinę tokiu negražiu darbu kunįgo, kurs nepasakē teisybės, delko jis czia nenori arba negali apsilikti 3)” . . . Gana to, kad iszvažiavus kun. Varnagiriui, New Yorko szv. Traicēs lietuviszka parapija nepairo, tik jieszkojo kito kunįgo. „Liet. Balse” 1888 m., Kovo mėnesij, randame apgarsinimą 4): „vardan Bažnyczios lietuvinikų (jau) szv. Jurgio, po globa draugystės szv. Traicēs 23 d. Vasario, 1888 m. užpirkome žemę ant budavojimo murinēs bažnyczios, nesibaidydami didelio kaszto, nors viskas kasztuos nuo \$5000 iki \$75000. Už 2 lotu pripuola 5000, lotas 50 x 100 pėdų, numeriai lotų 18 ir 20 ant North 10—th st. ir Bedford ave, Brooklyn, E. D. Norime, kad ta szviesi žvaigždē ant visos Amerikos del mus' lietuvinikų szviestu ir mus' vardą pakeltu. Mes lietuviai New Yorko, Brooklyno užsidėjome mokestį po \$10 nuo kiekvieno per metus iszmokēti, tai mažiausia suma, o daug tokių brolių randasi, ką nori padēti po \$100 ir \$300. Turime gerą ir drutą komitetą, kuris tokį sutarimą padarē: bus didelēs knįgos padarytos isz grynos lininēs popieros su naujasidabriniais apdarais; tos knįgos bus bobincziuje iki pabaigai svieto ir bus rasztas palikta, kad paduotu kunįgas kunįgui, brolis broliui, sesuo seserei ir guodotu palikimą gerų lietuvių, ant virszaus knįgų bus paraszyta: „Žvaigždē lietuvių ant visos Amerikos” ir žėdnos žmogystos bus vardas padētas, kiek davē ant bažnyczios ir teip eis isz eilēs ir maldos atsilaikinēs už įsteigtojus ant visados ir žėdną mėnesį bus gazietaose apgarsinta, kas kiek dovanojo” 5). . . Gan greit potam skaitome apie ap-

1) „L. Bal.” 1886, p. 78. 2) pusl. 54. 3) Ten jau, p.62. 4) Ten jau.

5) „L. B.” 1888. p. 55, ir 4—iuose sekancziuose NN.

sigyvenimą New Yorke kun. Juodiszius. Pradžioj Gruodžio mėnesio jau buvo pastatytas „sklepas“ 11½ pėdų augščio ir uždėtas stogas; už pastatymą suderėta \$4800 1).

Kun, Juodiszius „praszalino senąjį kamitetą, kuriuomi rundijo Peseckas, kuris pinigų kolektavojo ir ėmė po 35 proc. už darbą“ 2), „po du kart atrēmė prieszinikus, kurie visą biznį vėl į savo rankas norėjo paimiti, o su lenkų kunigais New Yorke, Brooklyno ir Jersey City, kurie suvis nesislėpė, kad yra prieszingi statymui lietuviszkos bažnyčios, teipgi mokėjo apsietti“, — teip gyrėsi kunigas korespondencijoj „Vienybės Lietuvinikų“ 3), o tuom tarpu ant bažnyčios kolektavojo po Passaic'ą, Philadelphiją, Catskill, Elizabeth Port, Waterbury, Bostoną 4); pavieniai lietuviai aukavo po \$10, \$20 ir daugiau; daigtus į bažnyčią, — monstranciją, kieliką, ciboriją net altorius supirko, sudovanojo pavienės ypatos 5).

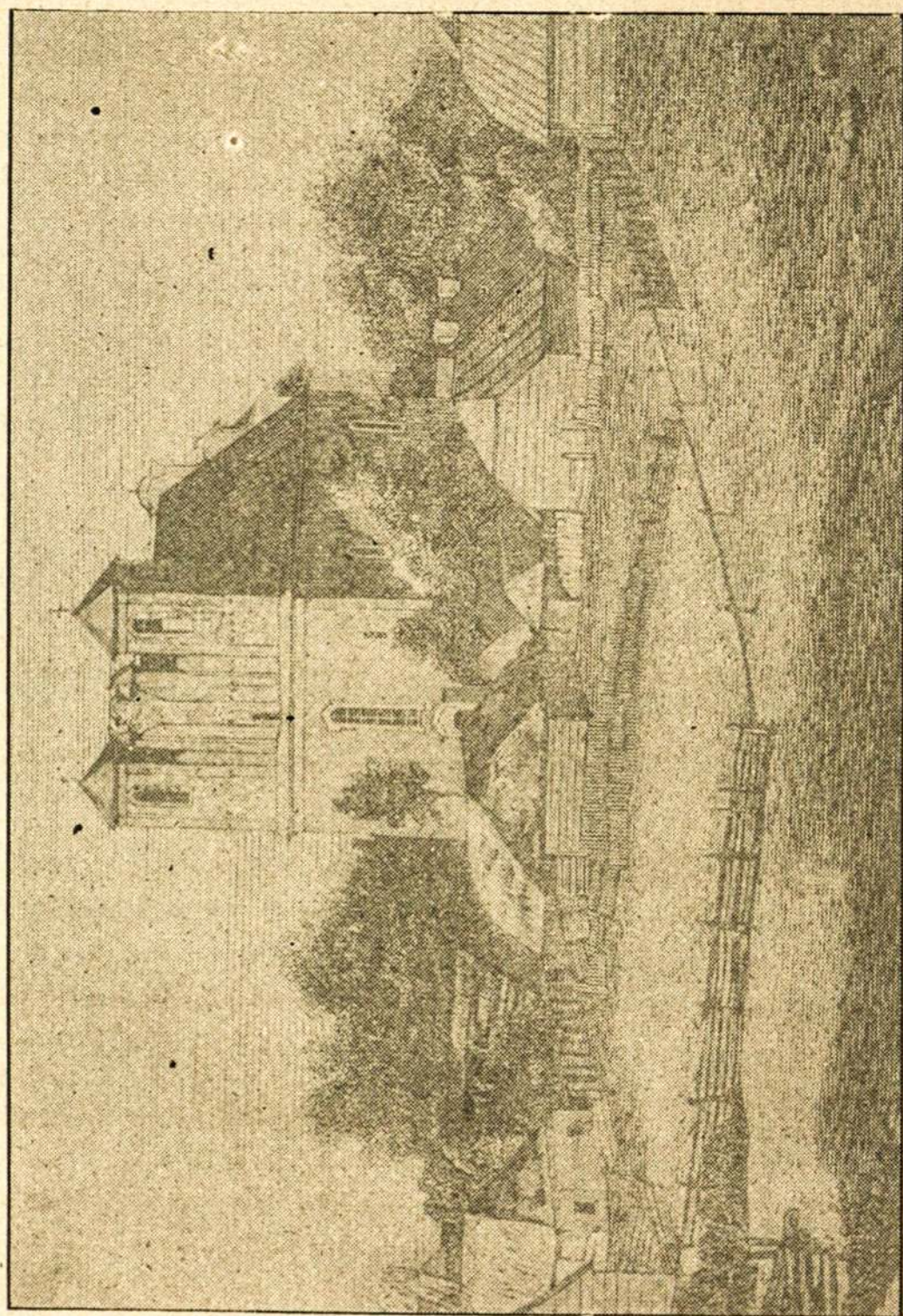
Tokia buvo pradžia kun. Juodisziaus prabaszciavimo Brooklyne, o pabaigą daugumas isz Amerikos lietuviszkųjų skaitytojų patys žinote. Pridirbęs visokių avanturų, susivaidijęs su vyskupu, susipykęs su žmonėmis, laikėsi parapijoj da per kelis metus, iki 1894.

Tuose mat 1894 m., 16 d. Kovo, Brooklyno lietuviai, matydami, kad su ponu Juodisziumi nepareis į tvarką, negalėdami ano jokiū kitokiū budu atsikratyti, kadangi bažnytine savastj, kasžin kaip, nenorėdami raszyti ant vyskupo, buvo užrasę ant jo (Juodisziaus) vardo, uždėjo naują parapiją po vardu Szv. Panos Marijos, Karalienės Aniuolų. Naujai parapijai davė pradžią draugystės szv. Juozapo Brooklyne ir szv. Kazimieriaus New Yorke. Pradžioj prisiraszė tik 70 sąnarių, bet paskiaus parapija greitai kilo ir didinosi.

1) „L. B.“ 1888, p. 215. 2) „Vien. Liet.“ 1889. n. 3.

3) Ten jau. 4) Ten jau. 5) Ten jau.

Toliaus bus.

BERNARDINU KLIOZTORIUS KAUNE.
(Žiurėk No. 5 „Tėvynės“ apraszymo).

Lankeliszkaiai.

(Suv. gub. Vilkov. pav.).

Atstume šeszių – septynių varstų nuo pavietinio miestelio Vilkovisz- kio, pietų link, ant augsztoko kauka- ro, terpu dailiai suželusiu liepų, kle- vų ir kitokių medžių; raudonuoja stogas bažnyčios. Atsistojus ant szventoriaus regi priesz savę platų ratą, apimantį susiedijos: Vilkovisz- kio, Naumiesczio, Pajievonio, Barti- nių, o net Gižų bažnyčias. Papė- dį kalno plauja Szirvinta, neszanti donį Szeszupėi, o paskui tėvukui Lietuvos upių – Nemunui. Szitoji vieta, tai Lankeliszkaiai.

Aleksandras Polujañskis, savo poė- tiskose kelionėse po buvusią Augus- tavos, o dabartinę -- Suvalkų rėdy- bą, 1) vardą „Lankeliszkaiai“ iszvie- da nuo „lenkelis – polaczek“. Asz greicziau pripažinczia, kad vardas Lankeliszkių paeina nuo „lenkti“ „lanka“ „lankas“.

Pradžia savo Lankeliszkaiai siekia net XIV amžiaus, t. y. pirmutinių metų krikščionystės Lietuvoje. Terpu traszkanczių miszkų, kuriais tuomet buvo apžėlęs visas szitas Lietuvos plotas, XIV szimtmetij ap- sigyveno kuopelė lietuvii, gal pa- smukusių nuo savo naujų „brolių“ lenkų. Naujokynas, uždėtas tų jiesz- kotojų laisvės bei duonos, ilgainiu tapo pramintas Lankeliszkaiais. Pra- dzioj XVII amžiaus, isz žaliavusių kitados girių pasiliko tik menka da- priskirta prie urėdiszkos Liuba- vo – Boksztiszkių girinikystės. 2) Ar

pirmutiniai Lankeliszkių gyventojai turėjo kokią nors bažnytėlę, nieko negalima žinoti. Virsz minėtas Po- lujajañskis sako, nuo pat pradžios už- dėjimo naujokynės, buvus tenai kop- lytėlė ir kunigas pribuvęs isz Len- kijos, lenkelis, (nuo kurio vieta mat ir vardą gavusi). Jeigu teip butu bu- vę, lankeliszkiecziai negalėtu iszsi- sukti nuo dėkingumo „lenkeliams“, už suteiktą jiems misijonierių. Isz pasilikusių aktų matyt, kad bažny- czia Lankeliszkių buvo įstatyta 1608 metuose. Bet kas-gi ją statė tikrai nežinia. Aktai generalnos vizitos, atliktos isz paliepimo vyskupo Pran- ciszkaus de Karpowicz 15 Rugsėjo 1803 m. per kun. Petrą Samoilevy- czių, Alvito džakoną ir Liubavo prabaszczzių, stygavoja, kad bažnytėlė buvo statyta 1608 metuose, kasztu aplinkinių gyventojų – parapijonų. Isz kitų vėl popierų matyt, kad du dvarponiu karaliaus Zygmanto III, Jonas Scipijonas de Campo (Kampo), ligsmertinis valdytojas Skerspievių 3) prigulėjusių tuomet prie Punsko sta- rostystės ir Baltromiejus Berdovskis, valdytojas Lankeliszkių, prigulėjusių prie tos pat starostystės, pastatę me- dinę bažnyčią ir paskyrę prabasz- czziui 6 valakus žemės. (Polujajañ- kis paduoda 18 magdeburskų vala- kų). Karalius Zygmantas 18 Liepos 1609 m., patvirtino tą dotaciją. Ar nebus tik teip, kad parapijonai įtaisė medinę bažnytėlę, o dvarponiai ga- lėjo suteikti žemę, kaip tai 1618 me- tuose padarė Vaclavas Geisztaras, duodamas 30 margų, kiti ponai gau-

1) Wędrowki po guberni Augustow- skiej. w celu naukowym odbyte; przez Aleksandra Polujanskiego.

2) Lubawsko — Boksztalskie lesnie- two.

3) Dabar Sko piejowo

sias aukas pinigais. 1679 m. Vilniaus archidijakonas Slupskis, vyskupas Gratiopolitanus, bažnyčią pakonsekravo.

Plotas senovės Lankeliszkių parapijos buvo kur kas didesnis, negu dabartės. Siekė nuo dabartinio rusizkai prusizskojo rubežiaus su lyg Kalvarijos ir toliaus. Elksninė koplytėlė, siaudais dengta, Keturvalakiuose, su Liudvinavo koplyčia, statyta 1716 metuose, ilgus metus priklausė prie Lankeliszkių. Tapus tcm dviem koplyčioms parapijinėmis bažnyčiomis ir tokiu budu atsiskyrus nuo Lankeliszkių dviem parapijomis, da liko 20 knimų: 1) Matlaukys, 2) Romėkai, 3) Kurpikai, 4) Beržyniai, 5) Karklupėnai, 6) Vaiszvilai, 7) Penkiniai, 8) Mažuečiai, 9) Lankeliszkaiai, 10) Obelupiai, 11) Misviečiai, 12) Stolaukis, 13) Padvariai, (Podborek) 14) Kumečiai, 15) Bajorai, 16) Klampuečiai, 17) Szukiai, 18) Budavonė, 19) Paszeimeniai, 20) Geisztariszkaiai ir viena alka (dvaras) Nowa Wola. Ilgainiu parapija da sumažėjo kaimais priskirtais prie susiedijos Virbalio, Alvito ir Pajievonio parapijų, o pasididino dvarais, buvusiais kitados rankose lenkų ponų, o dabar pakliuvusiais daugiausia randui, vokiečiams ar žydams.

Bažnyčioj, pastatytoj 1608 m., buvo 5 altoriai: Didysis - szv. Traicės, 2 Pan. Szv., szv. Petro ir szv. Kryžiaus.

16 Rugėjo 1763 m. Ignotas Jokubas de supremis ducibus Roxolanis Masolskis, Vilniaus vyskupas, vizituodamas Lankeliszkius, paliko prabaszėiui Tamosziui Sapieszkaui, Apasztaliskam Notarijui, dekretą atnaujinimo bažnyčios, kuriame rászo: 1) vietinę bažnyčią susenusę ir neuž-

ilgo griusencią, tuojaus pataisyti, o medegą tam reikalingą suvežti ateinancią žiemą.

2) Intaisyti naują tinkancią krikstinyčią.

3) Grindis iszlyginti, idėjus, kur reikia, plytas.

4) Intaisyti nors du kieliku.

5) Szventus rykus (paramenta sacra) atnaujinti, kuriuos, pakol nebus pataisyti, suspenduojame.

6) Insteigti vietinę parapijinę mokyklą.

Kaip buvo iszpildytas tasai vyskupo palėpimas galima matyti isz to, kad mokyklos nebuvo iki 1803 metų, kuriuose Pranciszkus, viens isz rupestingiausių Lankeliszkių prabaszėių, instatė tam tykslui namus. Pati bažnyčia buvo sutaisyta, nes iki 1805 metų atlikdavo joje dievmaldystę. Tik 1805 m. džiakonas Petras Samoilevyczius sutrėzusią ir pusiau sugriuvusią bažnyčią užpeczętijo, o pastatęs lentinę pasziurę apvertė ją į metinę koplyčią. Szventorius tuomi pat metu buvo aptvertas, kur sztakietais, kur tvora, o kur tik grabe apkastas.

Metų pastatymo naujos murinės bažnyčios, iki sziol stovincios, aktuose neradau. Rubricėllė Seinų di'ecėzijos padouda 1804 metus, bet tai matoma klaida, nes da 1805 m. buvo atliekama dievmaldystė senoj, pusiau sugriuvusioj, bažnyčioj: A. Polujañskis, virsz' minėtoj' knigoj', paduoda 1817 m., ką be baimės galime priimti už teisybę. Na ją bažnyčią, statytą kvarmoje kryžiaus, su trimis altoriais: Szv. Traicės, szv. Jurgio ir P. Szv., konsekravo vyskupas Povylas Straszinskas 1844 ar 5 metuose. Ar paliepė tas vyskupas lankeliszkiečiams, teip kaip bartinikie-

cziams, visą pridėtinę dievmaldystę, pamokslą iszkyrus, atlikti lenkiszkoje kalboje – tikrai nežinau, bet isz aktų aplinkinių parapijinių bažnyčių galima spręsti, kad Lankeliszkaiai nebuvo iszskirti.

Mokykla, buvusi Lankeliszkiuose nuo 1803 m. po priežiura vietinių kunigų, tapo maskolių panaikinta, o isznaujo pradėjo gyvuoti 1894 metuose aeziu kun. Simonui Varkalai, buvusiam Lankeliszkiuose vikarui.

Paskutinėj' gadynėj' Lankeliszkaiai pakilo prie a. a. prabaszcziaus Sil-

vestro Petrikos. 1)

1) Panėszias monograf jas, ypatingai istoriszkių vietų, pilekalnių, milžinkapių, paminklų, pilių griuvėsių, senų bažnyčių ir t. p., su džiaugsmu talp nsime „Tėvynėj“. Tokie apraszimai, kiekvienas pripažins, yra szimtą kart naudingesni net del menkiaus iszsilavinusio skaitytojaus, nei anie besensiniai straipsniai su barniais ir vaidais, kurių yra pilni nekurie mus laikraszcziai. Pažinkime savo tėvynę! o pažinsime ją per apraszimus. Apraszimai tie ir del a einanczių gentkarczzių paliks naudingais. Tai gi kiekvienas gal te apraszyti savo apygardą ir prisiųskite apraszimus į rėdystę „Tėvynės“.

REV. J. ŽILINSKIS,

lb. 1053, PLYMOUTH, PA. U. S. OF. A.

Adomas Mickevyczius.

Szie, 1898 metai, yra metai jubilėjiniai szimtmetinės atminties nuo gimimo garsaus visoj pasaulėje p o e t o Adomo Mickevycziaus.

Adomas Mickevyczius ir kas link gimimo ir kas link savo dvasios buvo lietuviu. Lenkams Adomas Mickevyczius ic savo rasztais tinka. Lenkai szimet ant jo garbės stato paminklus (Varszavoj), iszduoda knygąs, uždeda draugystes, kelia balius, susirinkimus, žodžiu visokiais budais garbina atmintį garsaus dainiaus. Mes lietuvjai n'iszglėdami dėti didesnę, nors menką sudėkime auką ant jo garbės aukuro, patalpindami keletą žodžių apie jo gyvenimą, darbus ir jo rasztų dvasią.

Adomas Bernadas Mickevyczius gimė Lietuvoje, -- kaime Zaosiuose, Naugarduko pavieta, Minsko gubernėj, 24 d. gruodžio mėn., 1798 metuose.

Lietuviszkaiai A. Mickevyczius vargiai mokėjo kalbėti, nors pažinti lietuviszką kalbą pažino, kas ir isz tulų vietų jojo rasztų matyti. Beto, ne-

pertoli jug nuo Mickevycziaus tėviszkės, Sziaurinėj dalj Naugarduko pavieta, minėtinai panemunėj, da ir po sziai dienai yra užsilaikusi lietuviszkoji kalba.

Tėvai Adomo buvo bajorai, turėjo sklypą žemės, bet už turtingus nesiškai. Paaugus Adomui leido jį mokintis į Naugarduką, į mokslainę pas kunigus Dominikonus. Metuose 1815 tie iszdavė jam patentą 4 klesų, su kuriom Mickevyczius nuvyko į Vilniaus universitetą. Instojo ant filiologiszkaiai — istoriszko fakultėto. Pabaigęs Vilniaus universitėto mokslus gavo vietą Kaune už mokintoją prie vietinės Kauno miesto mokslainės.

Da Vilniuje bebudamas Mickevyczius bandė raszyti ailes. Paraszė keletą „baladų“. Draugai tada užtėmijo jame didelį talentą.

Bebudamas Kaune paraszė pirmutinį savo didesnį veikalą „Gražina“, apraszymas paimtas isz lietuviszkos istorijos.

Inmaiszytas į politiszkas Vilniaus

ADOMAS MICKEVICZIUS.
lietuvis poetas, rašęs lenkiskai ir francuziskai;
gimė 24 Gruodžio 1798, mirė 1855 m.

universiteto jaunumėnės draugystės, Mickevyczius buvo išsiųstas per maskolių valdžią į Maskoliją. Apsigyveno jisai pirmiaus Maskvoj, paskui keliavo po Krymą ir Pietinę Maskoliją, pagalios nuvyko į Peterburgą, iš kur iškeliavo į užrukežį. Bere į Vokietiją, Rymą ir į Paryžių.

Da Maskolijoje, minėtinai Maskvoj bebudamas, paraszė jis antrą veikalą „Konradas Valenrodas“, kurio įtalpa teipgi yra paimta iš Lietuvos istorijos. Bebudamas Ryme pabaigė raszės 3-ią dalį „Diedų“ ir paraszė geriausią savo veikalą „Ponas Tadeūs“, iš gyvenimo lietuviszkų bajorų.

Atvykus Mickevycziui 1832 metuose į Paryžių, pradėjo lankyti jį visokios nelaimės ir spausti vargai. Draugai prikalbino jį, kad apsivestu. Už paczią aprinko jam Sėliną Szimanauckiutę, su kuria jis da Peterburge bebudamas pasipažino. Po svodbai da didesnės nelaimės jį apnyko. Pati nuolat sirguliavo, vaikams reikėjo uždirbti duona. Tik metuose 1840 Mickevyczius gavo gana gerą vietą už profesorių slovėniszkų kalbų ir literatūros prie College de France, kurią laikė per 3 metus. Bet, kaip paduoda svetimose kalbose išzėjęs apie Mickevyczių apraszymai, prie galo gyvenimo protas jo žymiai apsilpo. Rasztai jo paskesnių dienų yra silpni ir be didelės įtalpos. Galiaus jis įpuolė suvis į misticizmą. Ant lekcijų kolegijoje nuolat kalbėdovo apie tikėjimiskus ir politikiskus klausymus. Prisidavė prie „sektos“ pabludusio Towianskio. Francuzijos rėdas jį pradėjo užziurėti, o kolegijos užveizda jį atstatė nuo vietos. Mickevyczius pasijuto nelaimingame padėjime, tuom labjaus, kad pati jo gavo su-

miszimą proto. Metuose 1849 jis pradėjo izdavinėti francuziszką laikrasztį „La Tribune des peuples“, bet užlaikė jį tik per vienus metus. Sugrižimas Francuzijos prie ciecoriszkio rėdo Mickevyczių vėl ant valandos atgaivimo. Jis buvo už ciecorių. Paskutinės jo ailės yra „oda“ ant garbės Napolėono III, paraszta lotyniszkoje kalboje. Kilus Krymo karei, jis, kaipo neapkencziąs maskolių, o turis vardą pas lenkus, buvo išsiųstas per francuziszkąjį rėdą į Konstantinopolį, kad ten gelbėtu surėdyti lenkiszką regimentą, kurs eitu kariauti priesz maskolius. Bet nedavaziavo Mickevyczius iki Konstantinopoliaus, pakelėj staiga pasimirė 26 d. Lapkriczio, 1855 m. Kunas jo perveztas į Paryžių buvo palaidotas szale kapo mirusios jo paczios, ant szventoriaus Montmorency.

Bet garbė Mickevycziaus netik kad, jam mirus, nesimažino, bet augo. Mickevyczius pasiliko didžiausiu ir mylimiausiu lenkų poėtu. Jis mokėjo savo rasztuose perstatyti geriausiai visus lenkų geidavimus, visą jų charakteriaus prakilnumą ir visus blėdis. Jis yra lietuvis — lenkas, identifikuojantis politiszkąją Lietuvą su politiszkąja Lenkija, jis lietuvis lenkiszkai kalboas, labjaus' už viską neapkencziąs maskolių — lenkai ir po sziai dienai da gyvena Mickevycziumi, jo idėjomis, jo meile ir jo neapykanta.

Kuom Adomas Mickevyczius yra del mūsų, del lietuvių?

— Teipgi yra dideliu da iniumi, kurs raszė nors svetimoj del mus' kalboje, vienog mokėjo karsztai, o teisingai apraszti, apdai nuoti mus' tėvynę Lietuva, kuri bu-

vo ir jo tėvyne. Da daugiau, mokė-jo apdainuoti garbingas valandas mūsų praeitės ir tuom pat uždegti mummyse meilę del tėvynės. Kurs isz lietuvių gali skaityti su szalta szirdžia tokius Mickevycziaus veikalus, kaip Gražina, Konradas Valenrodas?

Dr. J. Basanavyczius, o misliju, kad ir daug kitų, užsidegė tėvyniszka meile beskaitydami terp kit ko Adomo Mickevycziaus veikalus (žiurėk autobiogr. Bas. — Raszt. ir Raszt.).

Iki szio laiko i-z didesnių Mickevycziaus veikalų yra versti į lietuviszką kalbą szie: „G r a ž i n a“, vertė Jr. Jonas, buvo talpinta „Vienybėj Lietuvinikų“ 1894 metų. „D i e d a i“, versta Gužuezio, visos dalys, pagal iszdavymą suambrintą maskoliszkos cenzuros. „D i e d a i II d a l i s“, versta Jr. Jono ir perleista per 1898 metų „Tėvynę“. Beto, tai szia, tai ten pasirodė lietuviszki vertimai kelių smulkesnių Adomo Mickevycziaus ailių, kaip „sonėtas Ir Nemuna“, versta Kapso, du ar trys vertimai dainos „Vilija“, balados „Baltasis Karžygis“, patilpęs užpeireitų metų „Garse“, o paskiaus iszduotas atskyriame laksztelij, Trys Budriai ir k. k..

„Lietuviszkame Szupinij“, II dalij,

Knigelėj iszleistoį 1880 Tilžėje, telpa pradžia vertimo „Konrado Valenrodo“.

Nekuriamė lenkiszkame laikiasztij (nepamenu „Klosy“ ar „Tyg. Illustrowany“) teko skaityti, buk kun-Baranauckas (dabar vyskupas) yra iszvertęs „Poną Tada“, net kelios ailutės pradžios vertimo buvo patalpintos, netikiu vienog, kad tas butu teisybė, isz „Pano Tado“ yra į lietuviszką kalbą versta vien tik pradžia:

Lietuva tėvyne, tu kaip sveikata,
Kaip reik tavę brangint, tas tik pamato,
Kursai neteko, matau dar garbingą
Grožybę tavo ir giedu iszsilgęs....

Tos pat bene ailės ir aname lenkiszkame laikiasztije buvo patilpę, tik žemaitiszkoį tarmėj.

Ant kiek teko patiiti, tai isz „Pano Tado“ į lietuviszką kalbą yra verstos tik dvi pirmutinės giesmes, bet ir tos da nēr' priderancziai apdirbtos. Vertė K. Bukavietis ir rankrasztis vertimo randasi pas jiji, (Mariampolėj, Suv. gub.).

Ateinancziuose metuose, apie metų pabaigą, mes misliname pradėti leist per „Tėvynę“ vertimą „Konrado Valenrodo“; kuri su II dalimi Dieđu, ir Gražina paskiaus atskyrioje knigelėje misliname iszduoti.

J. J. ir P. TRUP.

Moksliszki isztyrimai.

Pritaikymai skysto oro.

Moksliszkus isztyrimus daro mokslincziai nesirupindami apie praktiszką savo isztyrimų pritaikymą, kokių isztyrimų daugiau siai padaro Europos mokslincziai, Amerikoį stengiasi juos sunaudoti ant praktiszku gyvenimo reikalų; moks-

liszku isztyrimų Amerikos mokslincziai mažai yra padarę, bet užtai reikale pritaikymo prie praktikos Europos mokslinczių isztyrimų, Amerikos iszradėjai nestovi užpakalių europiecių, jeigu jau jų nepralenkia. Neseniai Europos mokslincziams

pasisekē paversti gaziņū musū žemēs orā ū skystimā, bet kad tikrai padarymas skysto oro buvo labai brangus, kad jī dirbo vien mokslincziāi savo laboritorajose, negalējo but nē kalbos apie platesnī jo pritaikymā; dabargi vienog antai Paryžiujē svaras paversto ū skystā oro kasztuoja vien 2 c., todėl atējo jau laikas placziaus kalbēti, kaip tā mokslincziū īzradimā sunaudoti ant žmoniū naudos, ant ko jī sunaudoti?

Pirmiausiai, be abejonēs, skystā orā sunaudos ant padarymo dideliū szalcziū, ant atszaldymo prie pervežimo ū tolymus krasztus mēsos ir kitū greitai gendancziū medegū; ant atszaldymo gyvenimū ir darbo ruimū, karsztame vasaros laike, ant apturējimo kambariuose kuo czyszcziausio, liuso oro nuo visokiū žmogui vodingū medegū, kaip antai baktērijū oro. Toliaus, skystas oras galēs but vartojamas prie iszdeginimo žaizdū vieton dabar ant to gydytojų vartojamo tapiro, kadangi didelis szaltis, kokī padaro skystas oras garuodamas, turi tokiā jau ūtekme kaip ir karsztis, szaltis teiposgi degina kunā kaip ir, paveikslan, ūkautyta geležis. Apart to, skystas oras suteikia geriausią vaistā ant gydymo džiovos ir kitokiū plaucziū ligū, kadangi ligoniai kvēpuos kuo sveikiausiu oru, apczystytu nuo vodingū bakterijū, kokio gamtoj beveik visai nēra.

Dar platesnī pritaikymā skystas oras ras technikoje. Jī galēs sunaudoti kaipo explioduojancziā medegā; anas jau užstos dinamitā, parakā, melinitā ir kitokias karēj vartojamas medegas, kadangi ardant jo pajiega kurkas didesnē, negu visū iki sziol žinomū medegū; isz szitos pusēs, kaipo pajiega varanti maszinas, jis galēs

ūzstoti garā, o gal ir elektrikā. Garinēs ir elektriszkos maszinos brangios ir didelēs, jū negal kiekvienas isitaisyti, per tai kapitalistai ir isz jū susidedanczios kompanijos ir laiko visā svieta savo rankose, gimdo vis daugiaus ir daugiaus varguoliū, priverstū dirbti vien ant kapitalisto naudos. Skystas oras ras pritaikymā prie varymo maszinū tokiose vietose, kur varomos garu, ar tai del savo sunkumo ar dar kitokiū priezascziū, negal but vartojamos, kaip antai ant varymo povandeniniū laivū, orlaivystēj arba prie kasimo uolū po žeme; nēra abejonēs, kad iszradimas budo apturēti skystā orā pastumēs pryszakin orlaivystē ir kelionę povandenimis padarys galima; ne užilgio gal pamatysime tikrus pavandeninius laivus ir orlaivius, juriū dugnas ir oras bus teip žmogaus užkariautas, kaip dabar yra vandens ir kietzemiū pavirszius.

Garbē padarymo skysto oro priguli prancuzui Dronasui, bet už tai pigū jo skysto padarymo budā iszrado amerikietiss Charles Tripler.

Neseniai jis su skystu oru redakcijoj laikraszczio „The Cosmopolitan“ darē visokias bandavones, kurias ir mes pasistegsime apraszyti, o iszto pats skaitytojai galēs suprasti, kokias ypalybes turi tokiai oras.

Ant bandavoniū Tripler atsineszē 1 kubiszkā pēdā savo padirbto skysto oro. Yra tai skystimas be parvos, panaszus ū vandeni. Jis skystame pavidale laikosi ant dugno ciniinio indelio, nors gerklē jo niekuom neuždengta. Jeigu reikia jī toliaus persiūsti, tai indā apvynioja ū vilnoni audimā, o gerklę indo užkiamsza su paduszkaite. Kaip kiekvienā skystimā, teip ir skystā orā galima

pasemti, perpilti į kitą indą.

Jeigu įpilti to žingėdaus skystimo, taigi skysto oro, į czainyką, tai jis pradeda smarkiai virti be ugnies; jeigu gi pastatyti ant ugnies, tai jis verda dar smarkiaus ir ant jo dugno pasidaro stora ledo eilė. Jeigu mesti į czainyką su skystu oru szmotelį ledo, tai rodosi lyg kad įmestume įkaitintą geležį. Jeigu gi įpilti vandens, tai vandno tuojaus pradeda virti, per czainyko gerklę veržiasi karsztas garas, nors viskas stovi ne ant ugnies, viduryj gi vanduo tuojaus pavirsta į ledą.

Jeigu įpilti kelis laszus skysto oro į stiklą ir paskui jį įkiszti į kitą indą pilną vandens, tai stiklas užsidengia ledo pluta, kuri suplyszta nuo neiszpasakyto szalczio. Bet įkiszant kelis kartus į vandenį stiklą, ant jo pasidaro kita pluta isz ledo, kurių ne sunku nuimti. Jeigu į tą ledinį indą pripilti kiek skysto oro ir į jį įkiszti galą plieninio drato su pririsztu degancziu briežuku, tai dratas užsidega su smarkia expliozija ir sudega su visu aname lediniame inde, bet imlo visai ne pagadina, vien ant jo sienų pasi-

daro szarmos eilė.

Skystas oras turi neiszpasakytą pajiegą, explioduoja daug smarkiaus už dinamitą ir kitokias sziađdien žinomas explioduojanczias medegas. Jeigu į varinį cilinderį įleisti kelis laszus skysto oro ir paskui per atidarytą galą bandytume įkalti medinį kamsztį, tai pasidareę gazai iszmeta tokį kamsztį su neiszpasakytu smarkumu, smarkiaus, negu kad cilinderij būtų dinamitas.

Dar smarkesnė explioduojanti pajiega skysto oro pasirodys, jeigu mes suvįlginsim aliejuje vatos szmotelį, ir paskui ant jo užpilsime kelis laszus skysto oro. Uždegta vata explioduoja su neiszpasakytu skarkumu, suskaldo į szmotelius net storus plieninius cilinderius. Szmotelisiaunų pinczių, pavilgintas skystame ore ir uždegktas, explioduoja su neiszpasakytu smarkumu ir su dideliu griausmu.

Ta explioduojanti pajiega skysto oro, kaip pats suprantate, gali but sunaudota lygiai ant varymo maszinų, vieton garo arba elektrikos, kaip ir ant szaudymo, vieton parako ir kitokių explioduojanczių medegų.

Kaip veisiasi žemesnių veislių gyvi sutvėrimai?

Augsztesnių veislių gyvi sutvėrimai dalinasi į lytis, terp jų yra pataitės ir patinai, pataitė iszduoda vaisių tik tąsyk, jeigu ją per lytiszką susijungimą užvaisino patinas. Terp žemesnių sutvėrimų tankiai lyezių nėra, arba yra dvilycziai individuai, tas pats yra drauge vyriszkos ir moteriszkos lyties, taigi jie pats gali užsivaisinti. Ant užvaisinimo žemesnių veislių gyvų sutvėrimų nereikia lytiszko susijungimo, nei prisidėjimo prie to lytiszkių organų, jie už-

sivaisina ir iszduoda vaisių kitokiais budais negu sutvėrimai augsztesnių veislių arba žmonės. Tie žemesniejie sutvėrimai veisiasi vieni tiesiog per p a s i d a l i n i m ą p u s i a u, isz ko pasidaro tokiu budu jau du, kiti veisiasi per teip vadinamą b u m b u r a v i m ą, dar kiti per teip vadinamą s p o r a g o n i j ą, dar kiti per k o p u l e c i j ą.

Veisiasi per pasidalinimą tik žemiausių veislių gyvi sutvėrimai, kaip antai smulkus gyvi tvarai infuzori-

joms vadinami, smulkus, neužmato- mi gyvuolėliai gyvenanti stovin- cziuose vandenyse, jų yra gana van- denyse Lietuvos prūdų ir balų. Kaip tik gyvuolėlis priaugo atsakanczio di- dumo ir daugiaus jau augti negali, da- linasi jis pusiau ir isz vieno pasidaro du; isz to iszpuola, kad tie sutvėri- mai yra nemirsztanti, jų amžius nesi- baigia, teip kaip kitų gyvų tvarų, ka- dangi besibaigiant vieno amžiui, isz vieno pasidaro du ir tie toliaus gy- vuoja ir teip begalo; gal jie isznykti vien netinkancziuose jų gyvenimui sanlygose. Vieni isz tokių žemjau- sių sutvėrimų tiesiog pasidalina pu- siau ir kiekviena dalis gyvuoja skir- tingu gyvenimu, minta ir auga iki neateis laikas joms vėl pasidalinti pusiau; kiti gi pirm pasidalinimo, abiejuose pusėse turi pirma iszdirbti reikalingus organus ir kaip tik tie pasidarė, dalys tos persiskiria ir gy- vuoja ir auga toliaus, kaipo skirtingi individuai. Vieni isz tokių sutvėri- mėlių dalinasi pusiau skersai, kiti gi iszilgai kuno.

Antras veisimosi budas, jau terp tru- putį augsztesnės organizacijos gyvų sutvėrimų yra bumburavimas. Prie szito budo ant motinos kuno, ar tai isz virszaus, ar viduriuose pasidaro bumburas isz kuno ir tasai bumburas atsiskyres duoda pradžia vaisiui, ku- risai auga, gyvena ir minta teip kaip ir motina, isz kurios kuno pats pasi- darė. Tas veisimosi budas yra terp tulų kirmėlaiczių, polipų; panėszus jis isz dalies į dauginimasi augmenų isz atžalų: merginos auginanczios kvietkas žino, kad užaugusi lai- komos ant lango kvietkos atžala, nu- plėszta ir pasodinta į žemę, prigyja ir isz jos isz auga tokia jau kvietka, kaip ir ta, nuo kurios tapo atžala nu-

plėszta.

Treczias. recziasus pasitaikantis ne- lytiszkas budas veisimosi yra per teip vadinamus sporsus; szituomi bu- du veisiasi mažiausiai gyvų sutvėri- mų, infusorijų veislė Mestigaphora ir kitos. Prie szito budo visas gy- vuolio kunas sutruksta į daug smul- kių dalių, isz kurių paskui pasidaro toki jau gyvi sutvėrimai kaip ir tas, isz kurio sutrukusio kuno jie pa- i- darė.

Ketvirtas budas nelytiszko veisi- mosi žinomų veislių gyvų sutvėrimų yra kopulacija. Prie szito budo du individnai teip drucziai susispaudžia, kad kunai jų tveria kaip ir vieną ku- ną ir vienas kaip ir praryja, įtrakia į savę kitą. Teip susijungę tie sut- vėrimai laikosi per tulą laiką ir teip isz dviejų pasidaręs vienas sutvėri- mas paskui smarkiai pradeda veistie- si, katruom nors isz pirmiaus pami- nėtų budų, taigi ar tai per pasidali- nimą, ar per porų pasiskirstymų. Tan- kiai teip sulipę sutvėrimai nesiskiria niekuom vienas nuo kito, buva vie- nog ir teip, kad susijungia nevieno- ki. Tasai paskutinis veisimosi bu- das mat jau isz dalies panėszus į jun- gimasi lytiszku augsztesnių veislių sutvėrimų.

Dar yra vienas budas, teip vadi- namas žemesnių sutvėrimų k o n- j u g a c i j a, bet isztikrujų ji nėra veisimosi, bet vien reikalinga ant su- drutinimo apsilupsių individų. Prie konjugacijos du vienos veislės sutvė- rimai ant tulo laiko sulimpa, bet ku- nai jų pasilieka atskyrų, vienas ne įtraukia kito, kaip tai buvo prie ko- pulecijos, bet visgi dalys medegos vieno, pereina į kitą. Po tulam lai- kui sulipę gyvuolėliai vėl susidrutinę persiskiria ir kiek vienas gyvena sky-

riumi. Toksai susidrutinimas reikalingas mat jiems ant užlaikymo galy-

bės veistiesi koku nors iš augszciaus parodytų nelytiszku veisimosi budu.

NAUJAUSI ISZRADIMAI.

Maxim ir Schupphaur iszrado naują beduminį paraką, kurisai turi du syk didesnę pajiegą negu dabar pažįstamas ir kariaunose vartojamas beduminis parakas; todėl szaudant su szituom paraku kulkos lekia daug toliaus. Naują paraką dirba iš kitokių sudėtinių negu seną, kruoputės jo cilindriszko pavidalo su skylutėmis. Ant padirbimo jo senos mazines netinka ir patsai darbas painesnis, bet užtai naujas parakas musza dvigubai smarkiaus.

Prancuzijoje pradėjo dirbti popierą iš jurių žolės: yra jau kelios dirbtuvės dirbanczios tokią popierą. Nauja popiera visai permatoma kaip stiklas ir gali buti vartojama teipogi vietoj stsklo languose; ji lanki ir druta, todėl ir tokį langą nelengva iszmushti.

Prancuzas mokslinikos H. Crot, ant paskutinio susirinkimo Paryžiaus mokslo akademijos apreiszke savo iszrastą lengvą budą atskirti tikrus nuo netikrų brangius akmenėlius, kaip antai: deimatus, rubinus, smoragdus, safyrus ir tt. Netikrų tokių akmenėlių dirbėjai teip moka iš stiklo juos gerai padirbti, kad tik gerai įpratę tikrus nuo netikrų gali atskirti. Crot užtēmijo, kad žiurint per stiklą su kurboline rugszczia nuplautą, vieni akmenėliai perkeiczia savo parvą, kiti gi ne, bet visada būva toks skirtumas tarp tikrų ir netikrų brangių akmenėlių, kad kiekvienas lengvai gali atskirti tik-

rus nuo netikrų. Crot ant to apdirbo ir atsakančią rankvedį, iszrodantį kaip ir kada žiurint per tokį parvuotą stiklą tikri brangus akmenėliai perkeiczia savo parvą; iš to pasinaudojant ir nepažįstantis brangių akmenėlių įstengs tikrus nuo netikrų atskirti.

Angliszkas aeronantas P. Speneer iš Londono pasidirbdino naują orlaivį su žėgliais, kaip antai žėgliniai botai ant Nemuno arba ir juriniai žėgliniai laivai. Speneero orlaivis turi didelį balioną, galintį patalpinti 60000 pėdų gazo, ko užteko ant palaikymo orlaivio ant oro per 20 dienų. Iš krasztų yra žėgliai, kuriuos atsakancziai kraipant, galima varyti visą orlaivį ne tik pavėjui, bet ir skersai vėją; tik tiesiog priesz vėją jis negališ lėkti, bet teip negal plaukti nė paprasti žėgliniai laivai. Speneer iszbandė savo orlaivį Londone, bandavojimai buvo teip pasekmingi, kad jis dabar užsimanė jį sunaudoti ant kelionės prie sziaurinio žemės poliaus, taigi atlikti tą, kas szvedui Andree, turbut, nepasisekė.

Amerikoniszkas konsulius Marsilijoje, Skinner, praneszė Amerikos randui, kad D-ras Calmette iš Pesturo instituto mies te Lille, Sziaurinėj Prancuzijoje, iszrado vaistą nuo nuodingų gyvaczių įkandimo. Vaistas tasai czirksztas žmogui ne vėliaus kaip keturias valandas po įkandimui, saugoja kuo geriausiai nuo nuodų pasekmės. Europos laikrascziaziai jau pereitą metą raszė apie tą Calmetto vaistą.

Vietinai Rupescziai.

Kaip szelpti tėvyniszkus reikalus.

Tautiszka dirva terp Amerikos knygų ir laikraszezių. Jei teip, tai raliuvių yra visiszka atgijusi, yra pranykusi veik į visas lietuviszkas Amerikos kolonijas ir prasiplatinusi net terp menkiaus apszviestų lietuvių. Jau tas matyt ir isz to, kad lietuviai tai szia, tai ten tveria skaitynes arba szaip draugystes ir susirizimus su tautiszkais mieriais.

Bet gerai man vienas izmintingas lietuvis užtēmijo, kad tokios mus' draugystės, tokie susirizimai ne vien ką atnesza lietuviystei mažai naudos, bet nekuriuose atsitikimuose tiesiog daro blėdį.

Kaip tai? Del ko?

— Ve del ko. Prie tokių organizacijų prie uždėjimo skaitynių prie tautiszku draugysezių, kuopų, paprastai raszosi prakilnesni isz lietuvių, kurie ir be to skaito ir skaitytu laikraszezius ir knigeles ir kiekvienas jas del savęs nu-ipurktu. Pirkdami tuom pat palengvintu iszdavėjystę knygų ir laikraszezių. Ba kita, kokią pagelbą mes atneszime mus' tėvynei? kuom brolius gelbėsime, kuom jiems dapadėsime, jei ne iszdavimu knygų ir laikraszezių, kurie Lietuvoj yra užginti spaudinti. O ir Amerikoj gyvenanczius lietuvius ir patys savę, kuom ir kaip pakelsime apszvietime, jei ne skaitymu knygų. Ir vien tik, sakysiu, kad skaitymu

szykime naudingas knigas ir straipsnius į laikraszezius, o jei nemokame, negalime ką naudingo para-szyti, prisidėkime prie iszdavimo naudingų rasztų, kuriuos kiti parengia.

Tuom tarpu tankiai yra suvis kitaip. Užsideda tautiszkos draugystės, tēatraliszkos kuopos, draugystės del įsteigimo knygynų, skaitynių, pagarsina savo patri'otiszkus mierius ir paskui... raszo į lietuviszkas redakcijas, į iszdavėjus lietuviszku knygų, kad ve, mes uždėjome knygyną, rengiame loszti tēatrą; prisiųskite mums knygų, laikraszezių — „uždyką“.

Tas iszrodo suvis teip, kaip kaime ukinikai — nenori pirkti kiekvienas kuliamają masziną, tai tariasi, kad pirsks visi vieną, susidėję ir naudosis paeiliui. Isz to jug fabrikas turi menką naudą, kad tie ukinikai, vietoj 10 kuliamų maszinų, pirkto tik vieną.

Pagalios už-iraszydami vieną laikraszezio exempliorį del visos draugystės arba kuopos, visi to laikraszezio nē neskaity.

Abelnai skaitanczių laikraszezius terp Amerikos lietuvių yra suvis menkai, o da menkiaus yra perkan-czių ir skaitanczių naudingas knigeles.

Taigi, draugystės ir kuopos, ku-

ries nori platinti tarp brolių apszvietimą, kurios nori prisidėti prie pakėlimo lietuviszkos literatūros; pirmiausia turi nutarti išsiraszyti į savo knygynus visus lietuviszkus laikraszczius, nusipirkti ant kiek galima daugiau naudingų lietuviškų knygų, o paskui nutarti, kad kiekvienas draugas, apart anų laikraszczių, ką atena į draugystės knygynėlių, neatbu-

tinai išsiraszytu ir turētu savo namuose bent vieną kokį nors lietuviszką laikrasztį, minėtina, kuris jam geriaus pasidaboja. Teipgi, kad pirktu ir naujai išėjusias knygas. Pamykime, kad kiekvienu centu, kuri išduosime ant lietuviszkų knygų ir laikraszczių, prisidėdame tuom pat prie pakėlimo lietuvių ir apszvietimo tarp lietuvių. Teip išzema.

Naminiai knygynėliai.

Jau vieną kart priminēme, kad Amerikos lietuviai menkai rupinasi apie užlaikymą laikraszczių ir knygų. Perskaitė laikrasztį ir numetė, teip pat ir su knygomis. Kada pradėjome rinkti Amerikos lietuviszkus rasztus del „Susivienijimo“ knygyno, pasirodė, kad nekurių laikraszczių jau suvis negalima už jokius pinigus gauti. O da jug nėra 15 metų, kaip lietuviszki laikraszcziai Amerikoje pradėjo iszeidinėti. Kas bus, kad da 15 metų pereis?

Nevien privalome saugoti Amerikos lietuviszkus iszdavimus, reikia mums rupintis ir apie užlaikymą Prusuose iszduotų lietuviszkųjų rasztų. Žinoma, kad Rusijoje gyvenanti lietuviai rinkti bibliotekas arba knygynėlius negali, maskoliai atimtu; kasgi tada tuos rasztus užlaikys, jeigu mes neužlaikysime?

Imkime mes ir szitame dalyke paveizdą nuo amerikiecių. Nueikime

į patogesnio amerikiecio namus, visados rasime kampe stovinczią szėpelę su knygomis. Kodel mes to negalime turėti? kodel patogesni, doresni, iszmintingesni lietuviai neužveda tokius „naminius knygynėlius“ pas savę? Atliekamose nuo daroo valandose patys paskaitytu ir kitiems galētu duoti paskaityti. O per tai kitą naudą del tevyinės atgabentume, užlaikytume nuo pragaiszimo lietuviszkus laikraszczius ir knygas! O dabartė, kas isz Amerikos lietuvių turi „naminius knygynėlius“? ant pirsztų juos galėtume suskaityti.

Taigi draugystės ir kuopos, kurios sako, rupinasi apie lietuvių labą ir pakėlimą tarp lietuvių apszvietimo reikia, kad ragintu arba tiesiog priverstu savo draugus, kad kiekvienas užlaikytu rankių lietuviszkų knygų ir laikraszczių.

Vietinė Kronika.

§ Washingtono Valstijoje, miestelij Wilkesone yra 14 lietuvių ir 4 lietuvių; dirba jie prie anglių, uždirba po \$2,00 ant dienos, bet gyvenimas ten daugiau kasztuoja nei Pensylvanijoje. Lapkriczio mėnesij vienas lietuvis isz czia iszvažia-

vo į Klondik, Alaskoje, jieskoti aukso.

§ Bayone City, N. J. 2 d. Gruodzio užsidėjo pagelbinė draugystė po vardu Szv. Petro ir Povynei Pensylvanijoje. Lapkriczio mėnesio, prisiraszė 32 sąnariai. Ik sziol Bayone City'ės lietuviai buvo sulcn-

kėję, szimet pabudo. Viso ten ē-ą apie 100 vyrų lietuvių.

§ C l e v e l a n d e, O. užsimezgė dr. Lietuvių (iszka) „Blaivystės ir Mokslo Draugyste“ padžioj prisirašzē 8 sąnariai.

§ E l i z a b e t h P o r t e neseniū už-idėjusi draugystē „Lietuvos Sunų“ neilgai už-silaikiusi paio, o piniūs draugai iszsidalino tarp savęs.

§ T e r p T e v y n ė s M y l ė t o j ų D r a u g ų kilo mažas nesutikimas, minėtinai sąnariai nenori priūmti į skaitlių savo iszdavimų kni-gelē, i-zleistos Prusuose „Orleno Mergelē“, kurią buvęs draugystės sekretorius Mikolainis be kitų draugų žinios, vardan draugystės „Tevynės Mylėtojų“, atspaudino. „T. M. D.“ turi da \$116,20c. skolos (14 Gruodžio 98).

§ M a h a n o y P l a n e „Susiv. Liet. A.“ kuopa nutarē iszleisti kni-po No 1 Dirvos 1899 m. „Fiziką“, raszyta Nėrio, su daugeliu paveikslėlių. Del uždengimo ant to kasztų leidžia ant lioterijos grafafo-
nų, tikietas 25 c.

C o l l i u s v i l l e, I l l. Czionykscziai lietuviai evangelikai savo bažnyczia nepastatē. Dabartės laikojų kunigas del jų dievmaldystę privatiszkuose namuose.

Del p a s z e l p o s nekurio lietuviszko rasztiniko, tautiszko darbiniko, rinko aukas du lietuviszki laikraszoziai: „Vienybē“ surinko \$32,25 ir „Lietuva“ — \$13,50c, viso \$45,75 c. Už 10 metų sunkaus del lietuvių darbo, užmokestis neperdidē. Aukos yra renkamos ir toliaus. (Lapk.)

Balsai isz Tėvynės.

Kunigas Jaunis sveikas.

Nuo pereitų metų piktadaringi liežuviai paleido paskalą apie kunigą Jaunį, garų žinovą lietuviszkos kalbos, buk jis ē-ąs nerviszkas, ligotas. meko negalįs veikti, o del to ir nuo profesorystės prie Kauno seminarijos ats-ojęs. Tacziaus tas pasirodē ēsant suvis netiesa. kadangi kun. profesorius Jaunis jau czias' visiszka sveiku, nes nesveiku budamas (ypatingai ant proto, kaip garšino laikraszcziai) negalētu sutaisyti grynai moksliszkų straipsnių, kaipo galime skaityti apie tarmes lietuviszkos kalbos Raseinių ir Panevėžio pavietuose. patalpintų „Pamiatnaja Knižka Kovenskoj Guberni, na 1892 i 1898 god.“ Galiausiai apie sveikumą proto kunigo profesoriaus Jaunio galima persitikrinti isz laiszko garbingo profesoriaus Bauduena

de Courtenay'o, raszyto kunigui Jaunini 2 d. Lapkriezio, 1898 m., isz Kriokavos. Laiskas yra raszytas lenkiszka. Paduodame czion jį lietuviszka.

Guodojamas kunige kanaunike:

Pasimatęs su kunigu kanauniku Peterburge (pas akademiką Szachmatov'ą) ir girdėdamas Tavo gilius lingvistiszkus iszguldymus, datyriau tikro protisko pamėgimo ir negalėjau atsikratyti nuo jausmo pasistebėjimo, kas link milžiniszkumo žinių ir kas link moksliszkų ypatiszkumų, ir kas link abelno supratimo. O praszau atminti, kad asz niekuomet niekam niesakau pagyrimų, taigi tas, ką asz czion praszau yra isztarimas mano tikriausio persitikrinimo. Teipogi tuom didesnę skriaudą matau

mokslui, kad tokie tikri žemčiungai arba pragaiszia begancziose kalbose arba pasilieka užkasti kokiose ten „Pamiatnaja knižka“, apie kurias beveik nieks nežino ant plataus moksliszko svieto. Tas gailē-sis ir noras kuoplacziausio iszplatinimo turtų, paslēptų galvoj kunigo kanauniko (t. y. Jaunio), priverczia manę prasztyti, idant tą medega apdirbtum ar tai atskyriose monografijose ar tai visatiname iszguldyme nekurių szalių kalbos gyvenimo, o apdirbus, praszau tą medegą prisiųsti, duokim sau, czionykscziai Mokslo Akademijai (Kriokavoj). Turēcziau didelę garbę, kad galēcziau buti tarpiniku tamie teip augsztame darbe. O jei ku-

nigas kanaunikas geistumei del savo darbų da didesnio iszsiplatinimo, tai reiktu juos apdirbti vokiszkoj arba prancuziszkoj kalbose ir persiusti kuriam isz speci'aliszku laikraszczių. Jeigu darbas jau yra parengtas, da leiskim liežuvij lenkiszkame arba lietuviszkame, tai asz su mielu noru iszguldycziau į vokiszką liežuvį.

Buk kaip nebuk, laukiu prielankio atsakymo: pasilieku su guodone, szirdingai prielankus: J. Bauduenius de Courtenay.

D v a s i s z k o j i k a t a l i k i s z k o j i A k a d e m i j a P e t r a p i l ē j e p a k v i e t ē k u n i g a J a u n i ant urēdo profesoriaus graikiszkos kalbos.

Lietuviszki pamokslai Peterburge.

Peterburgo lietuviai da pereituose metuose praszinējo dvasiszkos valdzios, kad teip vadinamoj bažnyczioj pirmos rotos, dabar katēdrinėj, butu sakomi lietuviszki pamokslai. Lenkai stengēsi vis kenkti sziamie dalyke sakydami, kad lietuviai turį vien politiszkus mierius. Galiausiai bet lietuviszki pamokslai tapo Jaleisti ir 1 dienoj Lapkriczio mėnesio, ant Visų Szventės, kun. Prapuolenis perskaitē lietuviszkai evangeliją ir pasakē pamokslą. Po pamokslui praneszē, kad lietuviszki pamokslai bus garsinami kiekvienoj szventoj dienoj isz sakyklos apie 10-oj valandoj isz ryto. Po to dar patarē, sakydamas, kad lietuviai galētu czion ir pagiedoti lietuviszkai, bet, kadangi czia esanti lietuviai yra susirinkę isz visų kampų Lietuvos, o kiekvienoj apygardėj savotiszkai gieda, todel

iszkarto nesutaikins; todel rodijo, kad turinti atsakanczius balsus vaikiniai ir merginos susirinkę pirmiaus pasimokintu, o paskui giedotu.

Teip pranesza „Tėvynės“ korespondentas isz Peterburgo. Pasirodo, kad ir czion lietuviai iszkariavo lietuviszkus pamokslus. Taigi dabar lietuviszki pamokslai Peterburge yra sakomi bažnyczioje szv. Katarinos, kas antra nedelia, bažn. „ant 1-os rotos“ kas nedelia, koplyczioje prie 2-o kadētų korpuso, kur kun. Pranaitis pats įvedē lietuviszkus pamokslus, naujai įsteigtoje koplyczioje netoli Putilevo fabrikų, kur retkarcziais teipgi lietuviszkai yra sakomi pamokslai. Girdēti, kad lietuviai ketina reikalauti nors retkarcziais lietuviszkai sakomų pamokslų Gatczinoje, Carskam Sele ir tt.

Isz priežasties paminklo Muravjevui.

Dieną 8 (20) Lapkriczio su didelėmis iszkilmėmis buvo paszventintas pa-

minklas maskoliui M. N. Muravjevui, pastatytas ant kiemo priesz beproczyų szpitolę, Vilniuje.

Isz priežasties atidengimo paminklo Muravjevo – paduoda „St-Peterburgskija Viedomosti” -- iszėjo keletas rasztų, maskoliszkoj kalboj raszytų, terp kitų: „Piesziniai isz Vilniaus, 1863 -- 1865 m., ”A. N. Mosolovo ir „Atminecziai grovo M. N. Muravjevo”, raszyta J. P. Kornilovo. Isz tų knygų patiriane, jog pirmutinų „diejatelijų” buvo ta mislis, kad Lietuvą tik atitriaukti nuo Lenkijos, o suartint su Maskolija, nemarinant, bet budinant miegančias spēkas toj szalij gyvenančių tautų, kaip rusiszkos (bielorusiszkos) teip ir lietuviszkos (Kornilov, pusl. 223).

Isz tos knygos ve matyt, jog buvo iszleistas augščiausias paliepinimas, kad žemaitiszkuose pavietuose Kauno gubernėj ir tose vietose, kur perdēm gyvena lietuviszkai — žemaitiszkoji tauta, neprigulmingai nuo rusiszkojo liežuvio, butu mokinama, kaip vietinē, kalba žemaitiszkoji, o teipgi ir katechizmas butu iszguldomas tame pat liežuvije (Sbornik Rasporiaženij Cylova, p. 227).

Mariampolės gimnazijoj, Suvalkų g., tuo j po maisztui vie-

toj lenkiszkos kalbos iszguldymas likos' užvestas kalboj lietuviszkoj (prepodavanije vmiesto polskago zameniloš litovskim jazykom).

3 dienoj Sausio 1863 m. iszėjo augščiausias paliepinimas, kad iszduoti isz vieszpatystės kasos kasmet po 6000 rublių ant iszleidimo gazietos, kurios vardas turėjo buti „Žmonių Prieteliūs” (Drug Naroda), o kuri turėjusi iszeiti rusiszkoj, lietuviszkoj ir žemaitiszkoj kalbose (Kornilov p. 164 184).

Isz to regima, kad pradžioj maskoliai pripažino lietuvians kur kas daugiau teisybės. Bet paskiaus, matydami, kad lietuviai visame ramiai pasiduoda, maskoliszkiejie ezinovnikai vis labyn ir labyn pradėjo mus skriausti ir spausti.

Yr' viltis, kad jeigu maskoliai mokėjo 1863 metuose iszleisti „augščiausius paliepinimus”, kad lietuviszkoji kalba butu iszguldoma pradinėse mokslainėse ir, katechizmas kad butu iszguldomas lietuviszkoj kalboj ir kad laikraszečiai butu iszduođami; mokės jį vėl atnaujinti, o atnaujins tada, kad mes lietuviai užsimanysime, kad visi viembalsiai to geisime.

Ir iszdavimą lietuviszkų knygų ir laikraszečių mums daleis; kada visi to norėsime, o ir iszguldymą lietuviszkame liežuvije gimnazijose įves; jei to pareikalūsime.

Klausyme Raszybos.

Kun. Jannis ir p. P. Kraucziunas, „u”, ant virszaus su o, ir „i” ant sudžia isz Ploksezių, yra nuomonės, kad lietuviszkoj kalboje dvibalsės „uo” ir „ie” reikētu, raszyti, kaip

„u”, ant virszaus su o, ir „i” ant virszaus su e (o ir e ant u ir i). „dž” ir „tsz” (cz) raszyti pagal nurodymą daktaro Basanavycziaus, t. y. kaip

„DJ”, „TJ”, pridedant po D ir T vuo- degautę. Uo, IE, c palikti tiktai žo- džiuose, paimtuose isz svetimtautisz-

kų kalbų. Bent teip tiedu mus' mokslinikai darodinėjo ant prelekcij- jos, laikytos Peterburgo universitete 28 d. Lapkriczio, szių metų.

Raportas Carui.

Maskoliszkiejie didesni valdonai laikas nuo laiko paduoda carui savo raportus. Tai gi iki pernai metų retai kada pasklisdavo kokios kur- czios isz tų raportų žinios. Bet nuo pernai metų Maskolijos pavaldiniai visas anų raportų įtalpas žino, ypa- tiškai lenkai. Jų reskriptai, žino- ma, yra falszuoti per vieną ar kitą pusę. „ugodoven” arba „narodoven”.

Kas akyvo, kad ir lietuviai dagavo vieną isz tokių reskriptų, neva Kau- no gubernatoriaus Suchodolskio ra- szytą carui. Kur Suchodolskis, apart savo nuomones apie lietuviszką spau- dą, paraszė: 1) kad rusiszka val- dzia nori butinai visus lietuvius pa- versti į pravoslavus; tuo tarpu lietu- viai yra dideliai prisiriszę prie kato- likystes ir apie pravoslaviją nenori nė girdėti, teip kad vertimas prie pravoslavijos policijos įrankiais be- reikalingai tiktai erzina žmones ir ati-

tolina juos nuo rusiszkos valdžios; 2) kad katalikiszki kunigai, kuriuos val- dzia smarkiai striuopuoja už visokius menkniekius, suvis nebijo tų striuo- pų, nes žmonės sudeda jiems da dau- giaus pinigų; kunigai tyczia nori pra- sikalsti, kad surinkti nuo žmonių pi- nigų ir doriszka pakilti jų akys- se; 3) kad geram valdymui gubernijos reikalingi yra geri ezinovnikai, o to- kių Kauno gubernijoje beveik suvis nėra. Ant pirmutinio isz szių trijų pranezymų caras paraszė „soglasen” (sutinkas), ant paskutinio „neže- li” (arzi?).

Gubernatorius iszreiszkė teipgi savo nuomonę, kad uždraudimas lietuvisz- kos spaudos atnesza vien tiktai blėdį vieszpatystei: caras ant tos notos paraszė, kad jis teipat žiurįs ant už- draudimo liet. spaudos.

Jei tas viskas tik nēr iszmislu pa- czių lietuvių?!

Tėvyniszka kronika

§ P e t e r b u r g o Mokslų Akade- mija 31 Spalių apsiēmė atspaudinti „Postilą” Daukszos. Visą iszleidi- mą prižiūrės kun. Jaunis; korektą ves p E Volteris.

§ P e t e r b u r g e 24 lietuviai pasiraszę padavė į vidaus ministeriją praszymus, kad daleistu antru lietu- viszką draugystę — savytarpinės pa- gelbos. Instatai draugystės lygiai tie patys, ką draugystės latvių, da- leistos 1893 metuose. Padavėjai tu- ri viltį, kad vidaus ministerija tą draugystę užtvirtins.

§ V i l n i a u s general-guberna-

torius Trockij padavė Vilniaus mies- to rodai reikalavimą, kad priemiestį „Sznipiszkius” pavadintu „Muravje- vo”, o Kaivarijos ulyczą — ulyczia Muravjevo. Miesto roda sutiko per- keisti tik vardą ulyczios, o „Sznip- iszkius” pasiliko da „Sznipiszkais” ir ant toliaus.

§ K a u n o Szv. Kryžiaus vika- ras Bielakevyczius ir po sziai dienai da sėdi kalinije. Be abej nės jis bus nubaustas, nes valdzia nenori kom- pramituotis, kad isz menka nieko to- kį triukszmą pakėlė. Vilniaus pub- lika užtaria kun. Bielakevyczių.

Patsai gubernatorius Suchodolskis gubernatoriui, bet tas atmetė, nė į išrodė melagystes nekurių fanatiz-
kų rusiszkų laikraszezių.

§ I n D r u s k i n i k u s nuo stacijos Porieczeje, 2½ lituviszkos mylios, rengiamas yra elektriszkas geležinkelis. Druskinįkuose yra surus gydantieji vandenys.

§ K a u n o moteriszkoj gimnazijoje pernai buvo 430 merginų iš to 39 procentai buvo maskalkaiezių, 42 procėntai žydelkaiezių, 13 katalikių, 3 procentai liuterkų ir 1 kitų tikėjimų. Ukinikių mergelių (lietuvaiezių) buvo tik 1½ procentai t. y. visoj gimnazijoje tik 6. (Lietuva).

§ K a u n o moters norėjo parengti Kaune vakarinę mokslainę del moterų, praszymą persiunte general-

gubernatoriui, bet tas atmetė, nė į ministeriją nesiuntė. (Liet.).

§ V i l n i u j e atsiliks 1899 metuose nuo 1 iki 10 dienas Rugsėjo paroda žemdarbystės ir naminių iszdirbimų del Vilniaus, Kauno, Minsko ir Gardino gubernijų.

§ P e t e r b u r g e terp lietuvių yra prasiplatinusi žinia, buk profesorius Lomanskis, kurs yra prielankus lietuviams, važiuodamas pereitą vasarą į užrubežį, sustojęs Vilniuje, perkalbėjo general-gubernatoriaus kancelerijos perdėtinį, kad reikalinga yra lietuviams sugražinti spaudą lotyniszkomis litaromis. Kiek tame yra teisybės, nežinia, gana to, kad spaudos visgi kaip nėr, teip nėr.

R a d v i l i s z k i j e, Kauno gub. policija suaresztavojo restauracijoje nekurių lietuvių rasztiniką, pas kuri radusi pluosztą rankraszezių, kuriuos iszvertusi į rusiszką kalbą ir persitikrinusi apie jų nekaltą įtalpą, rasz-

tiniką paleido. Kiti pasakoja, buk tulus rankraszezius anas spėjas panaikinti. Kalba teipgi, jog jis nekurias isz savo ailių talpinęs lietuviszkuose laikraszeziuose (Kero Duktė). Policiją ji da'r daboja.

Prusu Lietuva.

T i l ž ė. Laike rinkimo pasiuntinų cieerystės seimui, szimet tapo izleistas naujas vokiszkas laikrasztis, po vardu „Tilsiter Echo“ („Tilziszkas Balsas“), kuriame patilpo keletas teisingų rasztų apie konzervatyvų bei germanizatorių darbus. Tilžės prokuroras už tuos rasztus apskundė, ir sudas nubaudė visus sandarbinikus sziteip: Dr. Bruožį, kaip davėją kasztų ant tojo laikraszezio (valdžia bent teip mislija), nigabeno į beprotnami, Allendorfe, p. Vasilius, kaip iszleistojas ir raszytojas anų germanams nepatinkamų rasztų, tapo nusudintas kalėjiman ant

9 mėnesių, p. Reinke, kaipo redaktorius, už talpinimą tų rasztų, ant 4 mėnesių, p. Jankus, kaipo spaudėjas, už atspaudimą ant 3 sanvaiezių, ir už tai, kad statytojui (zecerui) padavė rankrasztį statyti, neperskaite, statytoją gi Szukį (Schueck) ant 5 dienų kalinio už statymą tų rasztų. Szukys teisinosi nekaltas esąs, nes neturėjęs laiko pirm statymo rankrasztį perskaityti, turėjęs skubiai dirbti, kad iszeitu laiku laikrasztis. Sudas vienog jo teisinimosi nepriėmė. Pagal tai iszeina, kad reikėtu nubausti ir pacztą, nes tas žmonėms isznesziojo, platino, bei skaitytojus, kad skaitė. B. (isz Vienybės).

Neįsąmoningas Prūsų valdžių padavijimas.

Kontraktorius Lenz & Co. iš Stettino paėmė darbus prie dirbimo kelių trumpų geležinkelių linijų Vakarinių Prūsų provincijoje ir Prūsų Lietuvoje. Minėtas kontraktorius, pradėdamas darbus, patalpino apgarsinimus, kad reikalauja 500 darbininkų. Ant to apgarsinimo Fischhauseno pavieto virszinikas išleido tuojuo vardu valdžių atsiliepiamą ir paaiskinimą, kad prie darbų ant dirbdinamų geležinkelių: Karaliaučiaus – Neukuhren Warichen ir Delgynų–Fischhauseno linijų duoti darbą vietiniams

darbininkams yra uždrausta. Kasgi tai do padavadyjimas? Kam jis išduotas? Ar ant to, kad čia gyvenanti lenkai ir lietuviai ne galėtų ant vietos darbo gauti ir turėtų keltiesi į Vokietijos vidurius ir čia greičiaus susivokiėčiuotų, ar gal todėl, kad vietiniams dvarponiams ant laukų dirbimo palengvinti gavimą darbininkų už kuo mažiausią užmokesnį? Mat Prūsų valdininkai pats dar bjaurians tiesas ir doriszkus principus laužo negu Maskolijos urėdininkai. (iš Lietuvos).

Isz Raszlevos.

Svetimi Balsai.

St. Peterburgskija Viedomosti, pažįstamas jau mums Peterburgo rusiszkas laikrasztis, n. 312 szių metų patalpino straipsnį „Grovas M. N. Muravjev ir Lietuviai (graf M. N. Muravjev i litovcy)“. Tas straipsnis paduoda įtalpą raszto, išleisto rusiszkaj kalboj, rasztyto kokio ten S. P. Kornilovo. Intalpoj randame keletą svarbių del mus žinią, kurias „Peterburgskija Viedomosti“ exagezuoja del lietuvių gana simpatiszkai (žiūrėk Paminklas Muravjevui).

Zgoda, lenkiszkas laikrasztis išseinas Amerikoj, organas Zviažko, patalpino n. 50 straipsnį rasztytą lietuviszkaj kalboj nekoko Jastrzembskio, kur santaikauja lietuvius su lenkais.

Rytas su 46 numeriu paliovė išzeidinėjęs. Vieton Ryto, kurs išzeidavo kas nedėl, iszeis naujas laikrasztis po vardu „Bažnyczios Tarnas“

paveizdoj knižgelės, vieną kart ant mėnesio. Kiekviena knižgelė kasztuos po 15 centų. Metinė prenumerata \$ 1,50. „Bažnyczios Tarnas“ užsiims vien reikalais tikėjimo.

1898 metuose paliovė išzeidinėję trys lituviszki Amerikos laikraszcziai: Darbinikas, Kardas ir Rytas. Užgimė du nauji: Nauja Draugija ir Bažnyczios Tarnas.

Amerikos lietuviai rengia išzduoti II dalį Kanklių, t. y. giesmių su notomis, kurias sutaisė dr. as V. Kudirka. „Mildos Giesminikų draugystė“ isz New Yorko padarė pradžia paskirdama ant to išzeidimo \$10 d. — Pittstono giesminikai paaukavo ant to \$2,00.

„Garsas Amerikos Lietuvių“ su 43 numeriu tapo perkeltu isz Minersvilles į Elizabeta, N. J.. Kaipo išzeidėjai jo yra pasiraszė: Kun. B. Žindžius, kun. J. Kaulakis, kun. A. Kaulas ir kun. M. Szedvydis.

Susivienijimo reikalai.

Del peržiurėjimo Susivienijimo kalauta nuo aa. Miliucko per suskajos paprastai Seimas iszrenka du peržiurėtoju kajos, kurie suskaito (bent privalo suskaityti) į ē j i m u s ir i s z ē j i m u s visų metų į Susivienijimo kasa pagal abejas knygas, tai yra, pagal knygas Susivienijimo Sekretoriaus ir Susivienijimo kasieriaus. Kadangi vienog peržiurėjimas knygų yra painus darbas, o laiko peržiurėtojai turi nedaug, per tai jau a n t r u k a r t pasitaiko, kad peržiurėtojai kajos savo priderystės negerai atliko.

Ir teip, per XII Philadelphijos seimą peržiurėtojai kajos buvo iszrinkti pp. K. Murauckas isz Pittsburgh'o ir K. Draugelis isz Minersvillės. Pagal jų apskaitymą kasoje turėjo buti \$3,589.62 c. (žiurėk protokolą Tėvynės 1897 m., puslapij 350, eilutę 11 antroje szpaltoje nuo virszaus).

Ten yra paraszyta teip: „peržiurėtojai kajos visų knygų del trumpumo laiko peržiurėti nesuspėjo, peržiurėjo tik sekretoriaus knygas, ir pagal jų rokundą kasoje turėjo buti \$3589.62 c. Tuom tarpu pradėjus a. a. Miliuckui su kasa szlubuoti, kada apiekunai kajos pp. Vincas Chmieliauckas isz Shenandoah, kun. V. Matulaitis ir Sus. prezidentas kun Žilinskas nuvažiavo į Mahanoy City reviduoti knygas atrado kasieriaus knjgose ne \$3589.62c. tiktai \$3634.37 c.; t. y. ant \$44.75c. daugiau, nei buvo radę peržiurėtojai, kuri tai suma ir buvo paskiaus parei-

kalauta nuo aa. Miliucko per sudą. *)

Szimet per XIII seimą peržiurėtojai kajos laike seimo buvo iszrinkti: Tamas Kryžanauckas isz Plymouth'o ir Mikas Sacevyczius isz Cleveland, O. Jie padavė Seimui, kad radę kasoje \$2982,05 centus. Tuom tarpu kasierius metams pasibaigus, ir suvėdant visų pereitų metų rokundą, iszranda, kad peržiurėtojai kajos padarė peržiurėdami knygas klaidą ant \$58,25 centų, minėtinai, kad pinigų kasoje turį buti ne \$2982,05 c., bet \$2923,80c.

Tuom tarpu pagal Sekretoriaus knjgose iszega, kaip žemiaus galima matyti, kad kasoje turētu buti \$3056,30.

Taigi, kad nebutu kokių nesupratimų, sekretorius Sus. paduoda czion visą pereitų metų įneiga ir iszejimą nuo XII seimo iki XIII seimui iszraszęs isz Susiv. sekretoriaus knygų kad visi matytu aiskiai. Kiek vėliaus peržiurėtojai kajos da kartą tegul sekretoriaus ir kasieriaus knygas peržiurės ar jos visur tinka, apie ką paskiaus pranesz į „Organą“.

Kad ant toliaus panėszų klaidų iszvangti, ant XIII Seimo prezidentas padavė įneszimą, kad nedėlia laiko priesz Seimą Susiv. rokundas reikia uždaryti, o abejas knygas, kasieriaus ir sekretoriaus nusięsti peržiurėtojams kajos, kad jie turėdami laiko gerai visas rokundas sužiurētu ir suvestu. To nutarimo nuo szio laiko Susivienijimas ir prisilaikys.

Stovis kasos S. L. A.

INEIGA nuo XII Seimo iki XIII Seimui 1898 m.

Saus. 3 Shenandoah, pa. k.	15,00	,, ,, Brighton, Mass. kuop.	8,00
,, ,, Cincinnati, O. kuop.	23,00	,, ,, Brooklyn, N. Y. kuop.	27,00
,, 4 Worcester, Mass. kuop.	3,00	,, ,, Terryville, Conn. kuop.	2,00
,, ,, Plymouth, pa. J. Mazeika	10,00	,, 21 Boston, Mass. Vyt. dr.	1,00
,, 8 Wanamie, ir G. Lyon,	22,00	,, ,, Pittsburg, pa. kuop.	1,00
,, 10 Beaver Falls, pa. kuop.	2,00	,, 22 Homestead, pa.	9,50
,, 11 Plymouth, pa. kuop.	33,00	,, ,, Wilkes Barre, pa. k.	2,00
,, ,, Pittsburg, pa. Vyt. dr.	15,50	,, 24 Elizabeth, N. J. kuop.	17,50
,, ,, Worcester, Mass. kuop.	1,00	,, 25 Minersville, pa. kuop.	15,00
,, ,, Bridgeton, N. J. kuop.	7,50	,, ,, Shamokin, pa. kuop.	17,75
,, ,, Amsterdam, N. Y. kuop.	4,00	,, 26 ,, ,, ,,	2,50
,, 12 Ansonia, Conn. kuop.	6,50	,, ,, Edwardsville, pa. kuop.	7,50
,, ,, Chicago, Ill. kuop.	13,50	,, 27 Waterbury, Conn. k.	2,00
,, ,, Mahanoy Plane, pa.	6,50	,, 28 Pittston, pa. kuop.	22,50
,, ,, Plymouth, pa. Vol. dr.	5,00	,, 29 Shenandoah, pa. kuop.	2,50
,, 13 S. Boston, Mass. kuop.	6,00	,, ,, Pittsburg, pa. kuop.	5,00
,, ,, Mahanoy City, pa. k.	25,50	,, ,, Luzerne B., pa. kuop.	11,50
,, ,, Glen L. ir Wanamie,	50	,, 31 Pittsburg, pa. s. J. dr.	11,00
,, ,, S. Brooklyn, N. Y. k.	4,50	Vas. 1 Shenandoah, pa. kuop.	2,50
,, ,, Cincinnati, O. Szv. Kaz.	8,00	,, 2 Wilkes Barre, pa. kuop.	8,00
,, ,, Boston, Mass. dr. Vyt.	10,50	,, ,, Pittston, pa. kuop.	13,50
,, ,, Baltimore, Md. kuop.	44,50	,, 7 Hazleton, pa. kuop.	9,00
,, ,, Newark, N. J. kuop.	10,50	,, 16 Detroit, Mich. kuop.	1,50
,, ,, Philada., pa. kuop.	28,00	,, ,, Ansonia, Conn. kuop.	1,00
,, ,, Richmond, Va. kuop.	1,50	,, ,, Pittston, pa. Blaiv. dr.	13,00
,, ,, Union City, Conn. k.	41,50	,, 26 Detroit, Mich. kuop.	2,00
,, ,, Philada., pa. dr. szv. J.	34,00	,, ,, Pittston Blaiv. dr.	17,00
,, ,, Detroit, Mich. kuop.	13,00	,, ,, Mt. Pleasant, pa. kuop.	8,00
,, ,, Waterbury, Conn. k.	28,00	Kov. 31 Wanamie ir Glen L.	21,00
,, 14 McKees Roaks, pa. k.	19,00	Bal. 1 Mahanoy Plane, pa. k.	6,50
,, ,, New York City, kuop.	2,00	,, 4 Grand Rapids, Mich.	2,50
,, ,, Athol, Mass. kuop.	19,00	,, ,, Bridgeton, N. J. kuop.	7,00
,, ,, Wilkes Barre, pa. kuop.	21,00	,, 9 Detroit, Mich. kuop.	15,50
,, ,, Scranton, pa. kuop.	16,00	,, ,, Worcester, Mass. kuop.	5,50
,, 17 Shenandoah, pa. k.	4,00	,, ,, Homestead, szv. Juoz. d.	7,50
,, 18 Cleveland, O. szv. J. d.	37,50	,, 11 Northampton, Mass. k.	11,00
,, ,, Pittston, pa. kuop.	50	,, ,, Cincinnati, O. kuop.	3,00
,, ,, F. A. Mikolainis, Thorp.	50	,, ,, Beaver Falls, pa. kuop.	2,00
,, ,, S. Boston, Mass. kuop.	1,00	,, ,, Traverse City, Mich. k.	8,00
,, ,, Pittsburg, pa. kuop.	22,50	,, ,, Minersville, pa. kuop.	15,50
,, 19 Cleveland, O. kuop.	1,00	,, 12 Pittston, pa. Blaiv. dr.	12,00
,, 20 Forest City, pa. kuop.	31,50	,, ,, Broad Brook, Conn. k.	2,50
		,, 13 Union City, Conn. k.	27,50

„ „ Am-terdam, N. Y. k.	4,00	„ 11 Wilkes Barre	1,00
„ 13 Plymouth, pa. kuop.	9,50	„ 12 Plymouth, kun. J. Žil.	5,00
„ „ Baston, Mass. Vyt. dr.	2,00	„ „ Chicago, Ill.	2,00
„ „ Mahanoy City, pa. k.	13,50	„ 17 Shenandoah, pa.	50
„ 14 „ „ „	2,50	„ „ Pittsburg, pa.	2,00
„ „ Pittsburg, pa. Vyt. dr.	14,50	„ „ Pittston, pa.	50
„ „ „ szv. Juoz. dr.	14,50	„ 25 Newark. N. J.	1,00
„ „ S. Boston, Mass. kuop.	2,50	<hr/>	
„ „ Plymouth, pa. Vol. dr.	3,00	Berž. 1 Grand Rapids, Mich.	1,00
„ „ Elizabeth, N. J. kuop.	1,50	„ 6 Hazleton, pa.	4,00
„ „ Mc Kees Rooks, pa.	17,50	„ 14 Richmond, Va.	1,00
„ „ Philada., pa. szv. J. d.	37,50	„ 29 Glen L. ir Wanamie	18,50
„ „ Detroit Mich. kuop	2,00	„ 30 Plymouth, pa.	20,00
„ „ Ansonia, Conn. kuop.	4,00	<hr/>	
„ „ Richmond, Va. kuop.	1,50	Liep. 5 Travesse City, Mich.	8,00
„ „ Waterbury, Conn. k.	24,50	„ „ Bridgeton, N. J.	7,00
„ 15 Pittsburg, pa. kuop.	11,50	„ 6 Mahanoy Plane, pa.	5,50
„ „ Wilkes Barre, pa. k.	10,00	„ 8 Grand Rapids Mich.	1,00
„ 16 „ „	3,00	„ 9 Cincinnati, O.	7,00
„ „ Shamokin, pa. kuop.	11,00	„ „ Plymouth, pa. Vol. dr.	3,50
„ „ Cincinnati, O. szv. Kaz.	4,50	„ 11 Worcester, Mass.	4,50
„ „ Terreville, Conn. kuop.	1,50	„ „ Shenandoah, pa.	14,50
„ „ Cleveland, O. kuop.	25,50	„ 12 Union City, Conn.	28,00
„ „ Newark, N. J. kuop.	5,50	„ „ Pittsburg, pa. Vyt. dr.	11,50
„ 18 Shenandoah, pa. kuop.	16,00	„ „ Edwardsville, pa.	7,00
„ „ Athol, Mass. kuop.	18,00	„ „ Brooklyn, N. Y.	15,50
„ „ Scranton, pa. kuop.	14,00	„ „ Ansonia, Conn.	4,50
„ „ Elizabeth, N. J. kuop.	8,50	„ „ S Boston, Mass Vyt. dr.	3,00
„ 21 Shenandoah, pa.	1,00	„ 13 Mahanoy City, pa.	13,50
„ „ Pittston, pa. Blaiv. dr.	50	„ „ Athol, Mass	19,00
„ „ Brooklyn, N. Y. kuop.	8,50	„ 14 Elizabeth, N. J.	9,50
„ „ Mahanoy City, pa. k.	2,50	„ „ Shenandoah, pa.	1,00
„ 22 New York City,	2,50	„ „ Broad Brook, Conn.	1,50
„ 23 Shamokin, pa. kuop.	2,50	„ „ Homestead, pa.	8,00
„ „ Newark, N. J. kuop.	1,00	„ „ Pittsburg, pa. szv. J. dr.	12,50
„ 25 Forest City, pa. kuop.	29,50	„ „ Detroit, Mich.	16,50
„ 26 Pittsburg, pa. kuop.	8,00	„ „ Philada., pa. s. Juoz. d.	34,00
„ 27 Pittston, pa. kuop.	17,00	„ „ Philada szv. Juoz. dr.	19,00
„ 29 Luzerne, pa. kuop.	11,50	„ 15 Northampton, Mass.	10,50
„ 39 Philada., pa. kuop.	20,00	„ „ Cleveland, Ohio.	38,50
<hr/>		„ „ Newark, N. J.	6,50
Geg. 4 Chicago, Ill.	11,00	„ „ Beaver Falls.	2,00
„ „ Ansonia, Conn.	1,00	„ „ S. Boston, Mass.	13,00
„ 5 Glen L. ir Wanamie	50	„ „ Waterbury, Conn.	24,50
„ 6 S. Brooklyn, N. Y.	2,50	„ 18 Pittston, pa. Blaiv. d.	16,00
		„ „ MdKees Roaks.	15,00

„ „ Minersville, pa.	9,00	„ 13 Elizabeth N J	50
„ 19 Elizabeth, N. J.	1,00	„ 15 Boston Mass Vyt. dr.	1,00
„ „ Pittsburg, pa.	12,50	„ 16 Baltimorė Md	15,00
„ 20 Cincinnati, O. szv. K.	4,00	„ 18 Mahanoy City pa,	50
„ „ Brooklyn, N. Y.	1,00	„ 19 Pittsburg pa,	50
„ 21 Scranton, pa.	13,50	„ 25 Pittston pa Blaiv. dr.	1,00
„ „ Wilkes Barre, pa.	16,50	„ 31 Richmond Va	1,00
„ „ Minersville, pa.	2,50	Rugs. 8 Hazleton pa	3,00
„ „ Chicago, Ill.	10,50	„ „ Grand Rapsds Mich	2,50
„ 26 Terryville, pa.	1,50	„ 10 Brooklyn N Y	2,50
„ „ Chicago, Ill.	2,00	„ 23 Pittston Blaiv. dr.	15,00
„ „ Amsterdam, N. Y.	4,00	„ „ Mahanoy Plane, pa	6,50
„ 28 Newark, N. J.	1,00	„ „ Glen Lyon Wanamie	20,50
„ „ Luzerne, pa.	12,50	„ 27 Nortampton,	12,00
„ „ Pittston, pa.	13,00	Spal. 1 Homstead szv. Juoz. d.	8,00
„ 29 Philada. , po.	8,50	„ 4 Bever Falls	2,00
Rugp. 2 Shamokin, pa.	13,50	„ 5 Worcester, Mass.	9,50
„ „ Pittsburg, pa.	1,50	„ S. Boston, Mass.	2,00
„ „ Philada , pa. dr. Juoz.	1,00	„ „ Ansonia	4,50
„ 3 Baltimore, Md.	8,00	„ „ Chicago, Ill.	14,00
„ „ Shenandoah; pa.	50	„ „ Traverse City,	9,50
„ 4 Shenandoah, pa.	50	„ „ Union City,	25,00
„ „ Broad Brook, Conn.	1,00	„ „ Hazleton,	5,00
„ „ Forest City, pa.	22,50	„ „ Plymouth, Vol. dr.	3,50
„ 6 Pittston, pa.	2,00	„ „ Broad Brook	2,00
„ 8 Grand Rapids, Mich.	1,50	Viso įeigos	2269,25
„ 9 Ansonia Conn.	1,00	Iki naujų m. nuo XII Seim. 49,00 *)	
		Viso įeigos	\$2318,25
		*) Pagal Tėv. n. 7 pusl. 3 turi buti 66 d.	

Iszeiga.

Nuo XII Seimo iki XIII seimui 1898 m.

Posmertinių iszmokėta \$1,250,00 *)	Knjgynas: pirkimas knjgų ir apdarymas	117,75
Alga sekretoriams: J. Kazakevycziui ir Žukauckui	Peržiurėjimas kasos ir seimas	
Paskolinta Graicziunui	Philadoj	34,50
Izleista ant lioterijos	Drukoriszki darbai del Susiv. Laweriuui, perž. bondsmanų, protestas priesz emigraciją	42,95
*) Posmertinės iszmokėta už a. a.:	Spaustuvės įtaisymas	14,50
Žiurį isz Glen Lyon, Pa.	Tėvynės 7 No. spaudinti prie	438,52
Staskevyczių isz Plymouth, Pa.	Garso	350,00
Kunę isz Pittston.	Korektų Tėvynės taisymas	60,00
Kuncieng isz Pittston, Pa. ant 300 dol.	Paveikslėliai į Tėvynę	80,00
Digrį isz Cleveland, O.	Zeceriui mokestis už 4 mėnesius	126,04
Juožą Kisieliaucką isz Mahanoy City, Pa		
(ir paszelpos \$50 naszlei po a. a. Szarekio isz Cleveland, Ohio)		

Randa namų del spaustuvės	23,50	expresai, paczta ir t. t.	142,56
Popiera, kraustyma Tėvynės		Raszta i Tėvynę per isztisus m.	67,00
ir mažmožiai prie spaustuvės,			<u>\$3,104,32</u>

Mėnesinių	2318,25	Iszeiga nuo XII S. iki XIII	3104,32
Ant kun. A. Burbos pam.	108,00	Pas Kas. Radzevyczių	1821,93
Nuo seno kasieriaus priimta	2500,00	Pas Danisevyczių ir Moc.	1134,37
	<u>4926,25</u>	Paskolinta Graicsiunui	100,00
		Viso Susiv. pinigų	\$3056,30
		Susiv. Sekr. T. Kryžanauckas.	

Stovis kasos nuo XIII seimo iki Naujų metų.

INEIGA.

„ 10 Shdnandoah,	11,50	„ „ Forest City,	22,50
„ 15 Elizabeth,	5,00	„ „ Mahanoy City,	1,00
„ „ Scranton,	13,00	„ 29 Pittston,	2,00
„ „ Pittsburg,	12,50	„ „ Shamokin,	9,00
„ „ Philada, pa.	33,00	„ „ Minersville,	3,50
„ „ Amsterdam,	4,00	„ 31 Philada,	12,00
„ „ Brooklyn,	11,50		<u>\$370,00</u>
„ „ Chicago, T. Melinis	50	Lapk. 4 Scanton, Blaiv. dr.	11,00
„ „ Pittsburg, Vyt. dr.	12,00	„ „ Milville,	3,00
„ „ Luzerne,	12,00	„ 17 Gilbertville,	50
„ „ Detroit,	16,50	„ „ Grand Rapids, S. Dauk.	5,50
„ „ Gilbertville,	2,00	„ 20 Shenandoah,	2,00
„ „ Union City, P. Dulis	50	„ 24 Plymouth, p. poliunas	50
„ „ Plymouth,	13,00	„ 25 Baltimore,	15,00
„ „ Waterbury,	22,50	„ 26 Pittsburg,	3,00
„ 17 Wilkes Barre	12,50	„ 29 Hazleton,	1,50
„ „ Athol,	17,00		<u>\$42,00</u>
„ „ Newark,	7,00	Gruod. 1 Richmonth,	1,00
„ „ Cleveland,	22,50	„ „ Forest City	1,00
„ 19 Pittston,	16,50	„ 2 Brooklyn	2,50
„ „ Mckees Roaks,	19,00	„ 12 Cleveland,	2,00
„ „ Wilkes Barre,	1,00	„ „ Terriville,	1,50
„ „ Pittsburg,	13,00	„ 19 Scranton,	6,50
„ 20 Cincinnati,	4,00	„ „ Grand Rapids	2,50
„ 22 Minkrsville,	8,00	„ 22 Grand Rapids	2,00
„ 24 Shenandoah,	2,50	„ 23 Paquonock	2,50
„ „ Cincinnati,	1,00	„ 27 Muncie Ind.	1,00
„ „ Mahanoy City,	14,00	„ 29 Mahanoy Plane	7,00
„ 25 Pittston,	5,00	„ „ Nortampton	11,50
„ „ Elizabeth,	4,00	„ „ Worcester	9,50
„ 26 Cleveland,	3,50		<u>\$50,50</u>

Spalių mėnesio	870,00	Gruodžio mėnesio	50,50
Lapkričio mėnesio	42,00	Viso nuo XIII seimo iki Naujų metų įeigos	\$462,50

ISZEIGA.

Spal. 18 Megargee Bros už pop.	89,08	„ 7 T. Križanauckui už extra darbą, dratukus ir atramentą	11,75
20 J. Urbanik randa spaus.	10,00	:: 8 T. Križ. expresai ir paczto kasztai	11,61
„ P. Mikolainių už korek. sk.	15,00	:: :: Zeceriui alga už N. 10 Terailenės į Wat. paszelua	50;00
„ Zeceriui už n. 9 Tėvynės	30,00	:: 18 J. M. Boland insur sp.	30;00
25 Moore Bros už arklius į		:: :: Spindler & Bros už daigtus į spaustuve	1;30
Wilkes Barre del pjaus. popier.	3,00	:: 24 J. Urbanik namo randa spaustuvės	10;00
„ Už langą S. Townend	1,25		\$219;60
„ Alex. Jecub, už peczių į sp.	11,25		
„ Spindler už daigtus į spaus.	15,00		
„ M. Zailskienėi isz Wilkes Barre pasmertinė	150,00	:: Gruod. 3 2-m zeceriui už darbą	22;68
Posmertinė J. Windzigelskio isz Waterbury,	150,00	:: 7 V. Stagarui už litaras	22;00
	474,58	:: 15 T. Križ. už N. 11 T.	35;00
		:: 16 J. W. Rarder už abdarymą knygų del knigyno S. L. A.	22;33
Lapk. 4 2 m zeceriui už darbą prie Tėv. ir extra	11,44	:: :: Megargee Bros už pop.	81;69
„ „ Už tris szėpas del knigyno S. L. A.	58,50	:: 29 Onos Ukienės po-mert.	93;00
			\$276;70
		Viso iszeigos nuo XIII seim.	\$970,88

Aukos ant paminklo Kun. A. Burbos.

Rugp. 4 Waterbury szv Kaz. dr. ant pamin. A. Burbos	10,00	T. Micevyezia, Fokcroft	25
Spal. 3 Kun. J. Žilinskas	25,00	K. Szeszeika, Lawrence m.	25
„ Edvarsville dr. szv.		O. Vicikiute, P. Marukonaite ir S. Szeszeikienė.	75
Antano	25,00	J. Kalinauckas, Plymouth	25
„ Edvarsville dr. szv. Izidor.	5,00	J. P. Cranauski, Poquonock Conn.	30
„ 8 Minersville dr. szv. Pranc.	3,00	M. Valukonis, Stomersville pa.	25
„ Kun. Kraucziunas	40,00	G. Gaubas Traverse City	50
Dr. szv. Vicente Minersville	3;00	J. Vieraitis, Worcester	25
Lapk. 14 Clubas Indep. Toledo Ill.	1;00	A. Snarskis	25
J. Kupeziunas, Girardwille Pa.	25c.	F. Aguonis Athol mass.	25
Ch. Žulion, Somerville mass.	25	Viso labo:	\$110,90

NAUJAI PRISIRASZE:

51 1 P. Pecziulis	31 m.	:: 4 M. Pavasaris	30 m.
:: 2 A. Žitkuvienė	31 m.	:: 5 J. Kunca	33 m.
:: 3 J. Buszkevyezius	30 m.	63 1 J. Gramas	38 m.

14	1 J. Vencas	21 m	::	24 J. Ulnauckas	P a g a r b ė s S a g a r i a i P a g a r b ė s	
8	1 J. Kuncaitis	41 m	::	25 J. Gustaitis		
::	2 O. Akszienė	23 m	::	26 K. Szuncas		
65	1 A. Szilingis		::	27 J. Kupstas		
::	2 A. Žibutis		::	28 J. Viszniauckas		
::	3 S. Valaika		::	29 A. Kerszulis		
::	4 M. Lapinskas		::	30 J. Mažinkaitis		
::	5 J. Kasulevyczia		::	31 T. Szerplis		
::	6 V. Sartanavyczia		::	32 A. Rudominas		
::	7 P. Navikauckas		::	33 D. Pilota		
::	8 J. Bielevyczia		::	34 S. Vanagaitis		
::	9 J. Janulaitis		::	35 P. Lukaszevyczia		
::	10 K. Szlekis		::	36 J. Vaszkis		
::	11 S. Žiurauckas		::	37 A. Raulynaitis		
::	12 A. Grybas		::	38 A. Dubickas		
::	13 J. Aponas		::	39 J. Siaurusevyczia		
::	14 A. Glamba		::	40 J. Valantavyczia		
::	15 J. Kiguolis		63	1 J. Lorenta		25 m.
::	16 S. Lastanckas			2 J. F. Belega		23 m.
::	17 S. Osilius			3 J. Valaitis		28 m.
::	18 P. Veiveris			4 J. Grybas		25 m.
::	19 J. Jonika			5 J. Balciunas		26 m.
::	20 D. Czelkis			6 J. Makauckas		30 m.
::	21 J. Zalnieraitis			7 V. E. Bowkuc		16 m.
::	22 J. Miliszauckas			8 J. Makariavyczia		21 m.
::	23 V. Sartunavyczia			p a v i e n i s		
				J. P. Kranoskis		30 m.

Sekr. T. Kryžanauckas.

PASAGOS. 1) Perprašom draugus, kad dėl rokundų suvedimo pavėlinom „Tėvynę“.

2) Perprašom teipgi, kad dėl „Susiv. rokundų į sį No. nedėjome apgarsinimų.

3) Suma įėjimo per sziuos 3 mėnesius delto teip maža, kad tam laike nepripuole bertaininės mokesties.

4) Danesam visiems draugams, kad tėmydami į skaitlių sąnarių patilpusių šiame numerij ne rasytų jokių atsisaukimų, delto, kad yra netaisyta, butum bereikalingai tik laiką gaiszinią ant taisymo, už tai, kad žadam visą skaitlių į sekanczius NN. naujoj farmoj' perdirbti.

(Pabaiga skaitliaus sąnarių).

Kuopos N		I-mo	I-mo	II-ro	pagarbės sąn,	Suspenduotų,
		Skyriaus seni sąn.	Skyriaus nauj, nuo 1898 m,	Skyriaus sąn,		
60	S Boston, Mass kp.	5	2	—	—	—
61	Beavere Folls, Pa. kp	4	—	—	—	—
62	Pittston, Pa. Blaivystės	21	15	—	14	—
63	Cincinnati, Oh. kp.	4	8	—	—	1
64	Grand Rapids Mich kp.	—	4	—	11	—
65	Scranton, Pa. Liet. Sunų	—	40	—	—	—

Skaitlius sanariu.

Kuopos N		I-mo	I-mo	II-ro	pagarbės san.	Susten- duoty.
		Skyriaus seni san.	Skyria nauj.nuo 1898 m.	Skyriaus san.		
1	Edwardsville, Pa kuop	6	1	—	—	—
2	Forest City, Pa kuopa	36	7	—	—	15
3	Wanamie ir G. Lyon, Pa.	29	7	1	—	3
4	Elizabeth, N. J. kuopa	16	2	—	—	6
5	Plymouth, V M Vol.	7	—	—	—	—
6	Plymouth, Pa kuop.	36	3	—	1	8
7	Pittston, Pa kuop.	14	9	6	—	4
8	Cleveland O. kuop.	—	52	—	—	3
9	Cleveland, O S Jur.	—	—	—	—	—
10	Philadelphia, Pa kuop.	20	3	—	3	11
11	Waterbury, Conn kuop.	34	10	—	1	6
12	Shamokin, Pa kp	17	1	4	—	4
13	Baltimore Md kp	17	9	—	—	—
14	Pittsburgh, Pa kp	23	6	1	—	6
15	Chicago, Ill kp	19	8	—	—	—
16	Hazleton, Pa kp	7	1	—	—	2
17	Wilkes Barre, Pa kp	25	2	4	—	3
19	Northampton, Mass kp.	17	5	—	1	2
20	Union. City, Conn kp	56	1	1	—	6
21	Detroit, Mich kp	29	4	—	—	—
22	Bridgeton, N. J. kuop.	5	1	—	—	2
23	Amsterdam, N Y kp	8	—	—	—	—
28	Luzerne Borough, Pa kp	23	1	—	—	—
28	Richmond, Va kp	2	—	—	—	1
29	Scranton, Pa kp	24	5	1	—	—
30	Mahanoy City, Pa	26	3	—	—	9
31	Athol Mass, kp	34	—	—	—	4
32	Ansonia, Conn kp	9	—	—	—	3
33	S. Boston Mass Vitauto	12	4	—	4	2
34	Pittsburgh, Pa Vitauto	13	4	3	—	3
35	Cincinnati, Oh S. Kaz	4	4	—	3	1
36	S Brooklyn N Y kp	5	—	—	—	1
37	Brooklyn, E D N Y kp	24	1	—	—	10
38	Mckees Roaks, Pa kuop.	14	22	—	—	—
39	Newark, N J kp.	13	—	—	—	3
40	Brighton, Mass S Juoz.	—	—	2	—	—
41	New York City, kp	—	—	—	—	—
42	Philadelphia, S Juoz	62	4	—	—	4
43	Homstead Pa S Juoz	17	—	—	—	—
45	Pittsburgh Pa S Juoz	18	5	1	—	—
46	Gilbretville, Mass.	—	5	—	—	—
49	Mahanoy Plane, Pa. kp.	12	—	—	—	1
50	Shenandoah Pa kp	9	10	2	1	3
51	Minersville, Pa kp	17	6	—	3	3
52	Terville, Conn kp	3	—	—	—	—
53	Traverse City, Mich	13	3	—	—	1
56	Broad Brook, Conn kp	3	1	—	2	—
57	Worcester, Mass kp	6	8	—	—	—
58	Mt Pleasant, Pa, kp	1	—	—	—	3

(Pabaiga skaitlaus sanariu ant 7 puslapio).

ALp 370

TRVYNE

MĖNESINIS LAIKRAŠTIS

ORGANAS

Susivienijimo Lietuviu Amerikoj.

Plymouth, Pa.

1898 m.

Spaustuvėje „S. L. A“.

IŠLEIDŽIAMAS KAŠTAIS SUSIV.
LIET. AMERIKOJ.

PATIKRINTA
1952

Lietuvos
Centrinė
biblioteka

161043

Intalpa.

Tėvynės 1898 metų.

Poėzija.

Naktys, Edvardo Youngo, versta L. Ivinskio, taisyta J. Jono:	18, 61, 94, 161,
Diedai, II dalis, A. Mickevyciaus, vertė J. Jonas:	.. 206, 236, 268, 300,
Nėr vienybės — Zuikio: 211,
Sunku be vienybės — A. B. Szpokas: 275,
Lietuvis ir Giria, Mairionio: 338,

Apysakos.

Putino vuoga, pagal B. Backevyczių, J. Jonas: 23, 64,
Vagys, Vagys, paraszė del Tėvynės grovas Lelyva, vertė Selimas:	97,
Bobų Maiszta, paraszė del Tėvynės gr. Lelyva, vertė Selimas:	.. 130,
Poniklos Vargamistra, paraszė H. Senkiewicz, vertė Selimas:	.. 164,
Apvilti, paveikslėlis isz Amerikos gyvenimo, paraszė J. Jonas:	.. 209,
Marytė, atsiminimas, paraszė Selimas: 241,
Nemokėjo lenkiszka, paveikslėlis raszytas del Tėvynės gr. Lelyvos:	272, 305,
Kiek žmogui reikia žemės, paraszė J. Jonas: 335,

Moksliszki rasztai.

Lietuviai Amerikoj, paraszė J. Jonas:

Pradžia emigracijos 1,
Shamokino aprubys 41,
Shenandoah'rio aprubys 81, 113,
Aplinkinė Mahanojaus 147, 188,
Hazletono Apielinkė 193,
Wilkes-Barres Apygardė 220, 253, 284,
Scranton (Lack. Co.) 287, 316,
Abelnas apraszymas anglekasyklų 318, 352,
Aplinkinės New Yorko 381,

Ar sena yr' mūsų tauta, paraszė Dr. J. Bs-s.

Lie' uviszkos liekanėlės, paraszė p. Trupinėlio.

Muravjevas, Lietuvos būdelis, paraszė J. J.

Akelaitis szviesoj laiszklų pas Kraszevski 247, 281, 311, |

Bi'ografija.

Kun. A. Burba jo gyvenimas ir darbai	199, 226, 256, 290,
Adomas Mickevyczius:	288,

Apraszymai.

Kaunas, paraszē J. Jonas:	10,
Vilnius, paraszē J. Jonas:	52,
Vygriai, pagal Bartoszevicz, J. Jonas:	118,
Bernardinų Kliostorius Kaune, Selimas:	152,
Zapyszkis - J. Jonas	231,
Gelgaudiszkis — J. Jonas:	325,
Lankeliszkaiai:	386,

Moksliszki Isztyrimai.

Marso gyventojai: paraszē Szernas:	15,
Kiekvienas žveris yr' pats sau gydytoju — Szernas:	16,
Rasztai apie Didyjį Tvaną, paraszē J. J.:	59,
Kaip toli žmonės nužengē su lekiujmu, Sz.:	126,
Baimē — Selimas:	154,
Ką mums rodo žverys ant mūsų žemės — Sz.:	155,
Kaip atsiliepia degtinē ant organizmo — Sz.:	152,
Intekmē motinos maisto ant vaisiaus — Sz.:	158,
Liekanos Szveicarijos gyventojų — Sz.:	203,
Kas labjausiai platina drugį - Sz.;	203,
Du nauji garai ore — Sz.:	204,
Balsas -- Sz.:	233,
Sapnai ir Lunatizmas — Sz.:	265,
Planeta Mars — Sz.: - - - - -	327,
Isz kur paeina žvėrys — Sz.: - - - - -	329,
Elektrika Amerikoj — J. J.: - - - - -	330,
Pritaikymai skysto oro: Sz. - - - - -	391,
Kaip veisiasi gyvi sutvėrimai: Sz. - - - - -	393,
Naujuosi iszradimai ir isztyrimai: 17, 59, 93, 159, 205, 234, 267, 299, 331, 395,	
Isz Statistikos: - - - - -	205, 235, 332,

Tantiszka Dirva.

Vietiniai Rupescziai, žinios ir reikalai Amerikos lietuviszkų kolionijų: p. 26,	
[67, 103, 140, 169, 212, 244, 276, 308, 339, 368, 396,	
Vietinė Kronika: 33, 69, 104, 142, 172, 214, 245, 277, 308, 340, 369, 397,	
Balsai isz Didžiosios Lietuvos: 28, 70, 105, 136, 173, 214, 277, 309, 341,	
[370, 398,	
Kronika: ... 30, 70, 139, 174, 215, 246, 279, 810, 343, 374, 401,	
Kratos ir Aresztai: 31, 32, 70, 109, 175, 246, 280, 309, 342, 375, 402,	
Prusų Lietuva: ... 32, 72, 107, 143, 175, 218, 246, 280, 343, 376, 402,	
Afrikos lietuviai: — — — — — 33, 144, 310,	
Anglijos lietuviai: — — — — — 310,	
Szkotijos lietuviai: — 377,	
Isz Latvijos: 377,	